

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.13, november 2018

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1840 (SJ: 653)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 6

VU *Værker i Udvalg* 8

US *Udvalgte Skrifter* 8

Teksten er etableret af Kirsten Vad

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Kirsten Vad, redigeret af Klaus Nielsen og Vibeke A. Pedersen

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Jes Fabricius Møller

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:1]]

Kiærminder
til
Kong Frederik den Sjettes
Krands

af

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Kongen leve evindeligt!

Kjøbenhavn, 1840.
Paa den Wahlske Boghandels Forlag.
Trykt hos C. Græbe & Søn.

[A:II] [A:III]

Majestæten Maria!

Kong Frederiks Guld-Brud!

Danmarks Enke-Dronning!

- 1 [PS:281] Dit Kiendings-Navn i Skjalde-Sangen,
Det er *Maria Dannebod*,
Af Hendes Slægt i Kirke-Vangen,
Som dødbleg under Korset stod,
Marias Slægt, som nu med Seiers-Krandsen
Omstraales hos vor Drot af Regnbu-Glandsen!
- 2 [A:IV] De Skjaldes Kvad ved Kongens Baare,
Som jubled i Hans Septers Ly,
Hvis Tone er en klangfuld Taare,
Hvis Trøst er *Fredriks* Navn i Sky,
De tør vel nærme sig til Enke-Borgen,
Vil ei adsprede, kun fordele Sorgen!
- 3 [PS:282] En graanet Skjald, en Brand af Ilden
Kun reddet ved Kong *Fredriks* Haand,
En Saga-Røst ved Rosen-Kilden,
Som lædsker nu Kong *Fredriks* Aand,
Er Verden vel, men Dig ei død og fremmed,
Og minder svagt, men sandt om Sjæle-Hjemmet!
- 4 Kiærminder blaa fra Kilde-Vangen,
Opelskede i Vinter mild,
Sig aabned under Vædde-Sangen
Om Kongen god og gæv og gild,

Og røres naadig de af Dronning-Haanden,
Da tækkes kiærlig de og Konge-Aanden!

- 5 **[A:VI]** *Din Fryd* i Rødt i Rosen-Tiden,
Jeg kommer som en Drøm ihu,
Da *Caroline* kun var liden,
Og *Kronprinds Fredrik* ung endnu;
Marias Roes var over Dagens Tone,
Og Du var Rigets Dronning uden Krone!
- 6 *Din Tro* i Blaaf i Blaaflys-Tiden,
Din høie, dybe Rolighed,
Jeg saae, og glemde aldrig siden,
For i Dit Blik laae Himlens Fred;
Fra Thronen lod Du Troens Bønner stige,
I *Jesu* Navn, for Kongen og Hans Rige!
- 7 *Din Sorg* i Hvidt i Vinter-Dage,
For Herren tog hvad Herren gav,
I Kongers Gaard er uden Mage,
En Lilje-Flor paa *Fredriks* Grav,
En Lilje-Krands til Kongen sølverhaaret,
Guldaare-Frugten i Guldbryllups-Aaret!
- 8 **[A:VI]****[PS:283]** *Din Trøst* i Glands for Evigheden,
Det er Guds Ord og Himmerig,
Ei slukkes kan Din Sorg heneden,
Hvor *Fredrik* meer ei favner Dig,
Men kun hvor *Jesus*, Din og vor Forsoner,
Din Tro, Dit Haab med evig Glæde kroner!
- 9 *Din Fredriks Priis* i Folke-Munden,
Hans Mindefest i *Døttres* Favn,
Vor Foraars-Sang i Vinter-Lunden,
Vor Perle-Krands om *Fredriks* Navn,
Din Dronning-Smerte dulmer dog heneden,
Thi sød og stærk er Dane-Kiærligheden!

Christianshavn, d. 28de Januar 1840.

Allerunderdanigst
N. F. S. Grundtvig.

[A:VII]

Indhold.

	Side
Gyldenaaret 1834	1.
28de Januar 1839	20.
I Danske Samfund 17de Decbr.	22.
Sammesteds 15de Jan. 1840	35.
I Vartou Kirke	50.
I Danske Samfund 28de Jan. 1840	63.

[[A:VIII]] [[A:1]]

Gylden-Aaret.

(28de Januar 1834)¹.

- ¹ Hvad er det for en Lille,
Der vugges nu paa Hav,
Hvor Bølger ikkun trille,
Hvor alle Storme tav!
Hvad staaer der i hans Stjerne?
Hvad slumrer i hans Hjerne?
Hvad smiler i hans Drøm?
- ² Skal han, som Brødre mange
Med stakket Levnets-Løb,
Trods glade Vugge-Sange,
Henvisne i sit Svøb,
Og stædes saa til Jorde
Med Smil, som den der gjorde
Sit Bedste ved at døe?
- ³ O nei dog, ingenlunde,
Her paa den jævne Jord,
[[A:2]] Imellem Belt og Sunde,
Den Lille bliver stor,
Og naar han os forlader,
Da gaaer han til sin Fader,
I Ærens Høie-Loft!
- ⁴ Ja, i sin Middel-Alder,
Han kroner, Gud for Alt,
Den Ætmand god af Balder,

Som blev til Styret kaldt
I gamle Faders Dage,
Fuldmange Aar tilbage,
Med *Fredegodes* Navn.

- 5 Saa vox da op, du Spæde,
Til Helte-Daad i Vaar!
Og bliv, til Daners Glæde,
Et Fredens *Gylden-Aar*,
For Gamle og for Unge,
I Hjerter og paa Tunge,
I Lund og Høieloft!
- 6 Der kom et Skib til Lande,
I Havn forgangen Høst,
Som bragde over Strande
Til Daner Fred og Trøst,
Thi Kongen, frelst fra Døden,
Stod rank i Aften-Røden
I Glands med *Dannebrog!*
- 7 **A:3** Da løfted sig en Stemme,
Da lød i Sky et Ord,
Som bedre haver hjemme
Ei nogensteds paa Jord,
Og Kongen, dybt bevæget,
Sig fælde vederkvæget,
Som kongefødt paany.
- 8 Det skal i Guld du præge,
Nyfødte *Gylden-Aar!*
Til Folk at vederkvæge,
Saavidt som Ordet gaaer,
Til for ufødte Slægter
At vidne, hvad end mægter
Den Danske Kiærlighed!
- 9 Ja, den skal giemmes længe
Og findes Ære værd,
Den sjeldne Skue-Penge,
Som Hjerter-Præget bær,
Med Klang som Skjalde kvæde
Om Danmarks Hjertens-Glæde
I *Fredriks Gylden-Aar.*
- 10 Der, paa den ene Side,

Man under Konge-Flag
Seer Lykke-Skibet skride
For fulde Seil i Mag,
Hvor ingen Vinde suse,
Og ingen Bølger bruse,
Men Luun gjør Alt i Løn.

11 |A:4| Og paa den anden Side,
Med gylden Axe-Krands
Om Sølv-Lokker hvide,
Staaer Kongen i sin Glands,
Henpegende paa Røsten
"Som Glæden er om Høsten,"
Med gylden Konge-Vaand.

12 Her er det Kongens Baade,
I Alderdommens Aar,
At høste hvad han saa'de
I kraftig Ungdoms Vaar;
Her er det Markens Ære
En Axe-Krands at bære,
Som Kongen frydes ved!

13 Ja, sandt er det at sige,
Da som en lille Pog,
I Dane-Kongens Rige,
Jeg staved slet i Bog,
Da hørde grandt jeg tale
Om Ham i Konge-Sale,
Som da var ung og viis!

14 Han holdt i hine Dage
Et Ind-Tog med sin Brud,
Da maatte Øren brage
Af høie Ære-Skud,
Og mest fra Pige-Munde,
Som sang i Mark og Lunde
Hans favre Brude-Vers!

15 |A:5| Ja, det er ei at glemme,
At ved den Høitids-Færd
Sig løftede en Stemme,
Som længe tied kvær,
Det var vor Moders egen,
Som yndig, halv forlegen
Paa Ny i Skoven klang.

- 16 Det saa sig maatte føie
I denne Herres Tid,
Thi Naade for Hans Øie
Fandt Sangen jævn og blid,
Ja, Naade fandt og Hæder,
Med Danske Folk og Sæder,
Vort simple Moders-Maal.
- 17 Thi maa, om end lidt silde,
Som alle Gylden-Aar,
Nu komme det "Høst-Gilde,"
Der spaa'des om i Vaar,
Da trindt fra Mark og Vove
Indhøstes Tak til Hove
Halvtredsindstyve Fold.
- 18 Her er slet ikke Talen
Om meget "Sort paa Hvidt"
For Dyd i Konge-Salen,
For Borger-Selskab frit;
God Gierning selv sig priser,
Hvad Penne-Strøg beviser,
Det er kun Skrive-Konst.
- 19 |A:6| Nei, Rødt paa Hvidt er Arven,
Vi har fra Heden-Old,
Og Hvidt paa Rødt er Farven,
Vi føre i vort Skjold;
I Hytten og til Hove
Vi takke, som vi love,
Kun ret med Haand og Mund.
- 20 Og Kongen af Guds Naade,
Som høste skal i Lund,
Ei Blæk med Pennen saa'de,
Men Frø, med Haand og Mund,
Til Alt hvad Livet pryder,
Til Alt hvad Hjertet fryder,
Til varigt Folke-Held.
- 21 Det hørde jeg forleden,
I Jubel-Drottens Vaar,
I Skoven og paa Heden,
I mine Dreng-Aar,
I hine Trylle-Dage,

Da Prindsen uden Mage
Lovpristes vidt om Land!

22 Da selvgjort Lyn og Torden,
I Raad-Huus og paa Val,
Bortskræmmed Fred fra Jorden,
Udbredte Død og Kval;
Kun gienlød Danmarks Vange
Af høie Fryde-Sange
Til Freds og *Fredriks* Priis!

23 |A:7| Det gienlød vidt paa Jorden:
"Han løser alle Baand,"
Den ædle Prinds i Norden,
Ham driver Friheds Aand;
Han binder kun fra Oven
Urettens Haand med Loven,
Sit Folk med Kiærlighed!

24 Da blussed vore Kinder,
Da kom der Rødt paa Hvidt,
Som ved vor Ungdoms Minder
Endnu der kommer tit,
Det spurgdes over Stranden,
At stolte af hinanden
Var Fyrsten og hans Folk.

25 Som "deiligst Vang og Vænge"
Det lille Danmark laae,
For Ufærd syndes længe
Det "lukt med Bølgen blaa,"
Til, som saa tit det hændtes,
At hvor ei Faren ventes,
Den snarest kommer fra.

26 Det saae jeg giennem Taagen,
Med stakket Sværd ved Lænd,
Kun hvæsset slet paa Bogen
Om "at" og "da" og "men,"
Da Spillet paa *Tre-Kroner*
Med ubekiendte Toner
Gienlød i *Axelstad*.

27 |A:8| Det baader ei at glemme
Gienvordighed paa Jord,
Alvorlig er dens Stemme,

Og mærkeligt dens Ord,
Og stort det aldrig duer,
Hvad i en Skærs-Ilds Luer
Ei luttres men forgaaer!

28 Derfor saa god at giæste
Er, som en prøvet Mand,
Kong *Frederik* den Bedste,
Og Daners Fødeland,
Hjemsøgte blev de begge
Med meer end Odd og Egge:
Med Harm og Hjerte-Sorg!

29 Nærværende Tids-Alder
Med Skarpt blev her indskudt,
Det lød for os, som *Balder*
Paa Ny til Hel var budt,
Hans Skib paa Hexe-Ruller
Udskred med Brag og Bulder
Saa *Nannas* Hjerte brast.

30 Da blev der født og baaret
En Smerte-Søn i Nord,
Til først i Gylden-Aaret
At vorde glad og stor:
Paa Valen stod hans Vugge,
En Dødning var hans Dukke,
Hans Hest en Bauta-Steen!

31 |A:9| Dog blev han til en Sanger
Med sære Kæmpe-Kaar,
Som laande *Odins* Ganger
Og giæsted *Helas* Gaard,
Kom hjem med *Odins* Lykke,
Med *Fyllas* Hoved-Smykke,
Og *Nannas* hvide Slør!

32 Ham *Balders* Aand omsvæver,
Hans Borg sig Dag for Dag
Paa gyldne Suler hæver,
Med blanke Sølv-Tag,
Han alle Trætter jævner,
Forsete Man ham nævner
Paa Nordens Billed-Sprog!

33 Nu er han myndig blevet,

I *Fredriks* Gylden-Aar,
Og til han bli'r udlevet
Har *Danmark* gyldne Kaar;
Thi det er Daners Baade
At høste hvad de saa'de
I Folke-Livets Vaar!

34 Nu skal det aabenbares,
At gammel Kiærlighed
I hver en Skærs-Ild klares,
Og er for Rust i Fred;
For Levende og Døde
Kan Daners Hjerter bløde,
Men isne kan det ei!

35 |A:10| Der kom et Skib til Lande,
I Havn forgangen Høst,
Som bragde over Strande
Til Daner Fred og Trøst,
Thi Kongen, frelst fra Døden,
Stod rank i Aften-Røden
I Glands med Dannebrog!

36 Da løfted sig en Stemme,
Da lød i Sky et Ord,
Som bedre haver hjemme
Ei nogensteds paa Jord,
Og Kongen, dybt bevæget,
Sig fælde vederkvæget,
Som kongefødt paa Ny.

37 Det var en deilig Scene,
Men intet Skue-*Spil*,
Med den sig skal forene
Alt hvad der hører til,
For klarlig at stadfæste:
End lever dog det Bedste
Hos Kongen og Hans Folk!

38 End lever Kiærligheden,
Som aldrig skal forgaae,
Men klare sig herveden,
Til Livet at forstaae,
Til klart Ham at begribe,
Der evig er i Live,
Som Kiærligheden selv!

- 39 |A:11| Saa er da ikke brustet
"Fuldkommenhedens Baand,"
Vor Kiæde er ei rustet,
Den bryder ingen Haand,
Men af hvert Led udspringer
En Blomst med Fugle-Vinger
Til Gylden-Aarets Krands!
- 40 Ja, Kiæden af Kiær-Minder
Man sagtens prise tør:
Jo stærkere den binder,
Des friere den gjør,
Jo længer den mon vare,
Des mindre staaer den Fare,
Des gyldnere den bli'r!
- 41 Man længe nok maa sige,
At Kiærlighed er blind,
Det bli'r dog Lysets Rige,
Hvor ret den strømmer ind,
Og han har aldrig levet,
Som klog paa det er blevet,
Han først ei havde kiær!
- 42 Fra Arilds-Tid herinde
Vi elsked "Liv og Fred,"
Og hos vor Danne-Kvinde
Vi elsked Kiærlighed,
Saa, er *den* Livets Gaade,
Den sikkert bedst vil raade
Fuldvoxne Dannemand.
- 43 |A:12| Ja, du est nær forhaanden,
Du blide Soelskins-Dag!
Jeg alt dig seer i Aanden
Forgylde Danmarks Flag,
Og kaste dine Straaler
Paa Alt hvad Lyset taaler,
Mod Alt hvad Lyset skyer!
- 44 Ja, *Brage* Bænke-Pryder!
Jeg øiner Dig i Soer,
Naar klart du det udtyder,
Hvad ret er *Stort* i Nord,
Hvad der er *Danmark* givet,

Hvad der er godt for Livet,
Og klogt for *Askurs* Æt!

- 45 Et Lys sig da udbreder,
Som trindt i Mark og Skov
Om *Liv* og *Sandhed* freder,
Forklarer Friheds Lov,
Som Idræt, Ord og Tanker
Kun holder saa i Skranker,
At Frihed kan bestaae!
- 46 For Dannemandens Øie
Oplade sig da brat
De gamle Kæmpe-Høie,
Med mangen jordlagt Skat,
Og af hvad nu Man spilder
Udspringe Hielpe-Kilder,
Som Ingen drømde om!
- 47 |A:13| Da skal Man *Freden* fatte,
Som Livets Sommer-Veir,
Da skal Man Kæmpen skatte,
Som drog for den sit Sværd,
Ei Alt i Fred-Leer forme,
Men vælge Livets Storme
For Gravens stille Ro!
- 48 Da skal Man Forskiel kiende
Paa Soel-Skin og paa Lyn,
Skiøndt Begge de kan brænde
Og skabe klare Syn;
Thi, som Fornuften giver,
Det ene Lys opliver,
Det Andet slaaer ihjel!
- 49 Jeg skimter i det Fjerne
Og dig, hvor høit du boer,
Som fødtes til at værne
Om *Gudhjem* i vort Nord,
Dig, Gjallar-Hornets Eier!
Hvem *Loke* Lurendreier
Maa lade *Brysing-Men*!
- 50 Den gamle Gude-Kiender,
Han saae det førend vi,
Du skabtes ei med Hænder,

Men fødtes af *de Ni*:
Af *Muserne* fra Tempe
Og Nordens gamle Kæmpe,
Med Danmarks Hjerte-Skjold!

51 |A:14| Du fra dig hundred Mile
Kan see paa hver en Leed,
O, hvor maa du ei smile
Ad vor Kortsynethed!
Vi for os see kun Haanden,
Og tage den for Aanden,
Som raader Gjallar-Horn!

52 I dine lyse Dage
Man for et Æventyr
Skal fristes til at tage,
Hvad dog er Sandhed dyr:
At vi har sanket Gloser,
Og stoppet dem i Poser,
Og kaldt dem Mimers Brønd!

53 Hvor kan det troes i Norden,
Naar Livets Bølge-Gang
Fra Slægt til Slægt paa Jorden,
I Raad og Daad og Sang,
Ja *Virkninger* og *Kræfter*,
Er hvad Man spørger efter,
Og lærer at forstaae!

54 Men i de Soelskins-Dage
Før Ragna-Rokes Nat,
Naar Øiet seer tilbage,
Det kiendes dog fuldbrat,
At i den aarle Morgen,
Mens *Fredrik* sad paa Borgen,
Vi Dagning-Skiæret saae!

55 |A:15| Ja, Skyen seer jeg gløde,
Hvor Soel mod Nord opstaaer,
Vist til en Morgen-Røde
I *Fredriks* Gylden-Aar,
Saa Dagen alt begynder
Oplysningens Velynder
At krone med sit Guld!

56 For Fugle-Sang i Skove,

Man klaged alt enstund,
Man kunde sødt ei sove
Som før ved Belt og Sund,
Saa, er ei Solen oppe,
Vil brat dog Bøge-Toppe
Nok lysne i dens Glands!

57 Ja, siden *Hjarnes* Dage,
Der sang om *Fredegod*,
Paa Marken aldrig Mage
Til Skjalde-Chor opstod,
Som det, der, fugletunget,
Har *Frederik* besunget
Halvtredsindstyve Aar!

58 Gik med de Konge-Skjalde
Jeg mange Aar i Lag,
Da tør jeg ogsaa kalde
Kong *Fredrik Atter-Dag*;
Thi rimed det sig ikke,
Da var kun værd en Strikke
Det hele Skjalde-Chor!

59 |A:16| Ja, skred ei Natten sorte,
Og nærmed sig ei Dag:
Skin-Faxe vore Porte
Med gyldent Hoved-Lag;
Hvortil har det da kimet!
Hvorom har vi da rimet
I Draperne omkap!

60 Dog, at om vores *Frode*
Al Skjalde-Roes var sand,
Fra *Thaarup* og fra *Tode*
Til efter *Ingemann*,
Derom tør jeg nok mene,
Sig Stemmerne forene,
Derom gaaer Syn for Sagn!

61 Var det ei sandt, vi meldte,
At *Fredriks* Konge-Vaand
Med Guder og med Helte
Opvakde *Nordens Aand*,
Hvad løste da vor Tunge,
Hvad lærde os at sjunge
Med Oldtids Fugleneb!

- 62 Og tør vel Nogen sige,
Den Aand paa Mark og Fjeld
Ei styrker Lysets Rige,
Men staaer i Pagt med *Hel!*
Hvormeget drog med Styrke
Ei alt fra Mulm og Mørke
Den frem til Dagens Lys!
- 63 |A:17| Var det blot Oldtids Skrifter,
Som nu kom for en Dag?
Var kun af dens Bedrifter
Vor Sang et Efter-Brag?
Fandt ei Hvad dybt i Hjerte
End vækker Fryd og Smerte
I den sit Liv-Udtryk!
- 64 Opsprang som Kæmper ranke
Ei fra den grønne Vang,
Hver ædel Nordisk Tanke
I Danmarks Skjalde-Sang,
Og fandt hver ædel Tone
Ei Gienlyd paa en Throne,
I Dane-Kongens Bryst!
- 65 Var det kun Aften-Røde,
Ei Skiær af nyfødt Dag,
Da Ære med de Døde!
Men vee det Folke-Vrag,
Som heller gik tilgrunde,
End toned nogenlunde,
Sit gamle Konge-Flag!
- 66 Dog, bort med Tanker mørke!
Langt Andet varslet blev,
Da Thor idrog sin Styrke,
Og Holmgangs-Kredsen skrev,
Da Heimdal stod mod Loke,
I Skjaldskabs Ragnaroke,
Og stilled Freias Graad!
- 67 |A:18| Var hos Kong *Fredriks* Fugle,
Der sang med Vinge-Slag,
Som alt det over Thule
Var høilys Sommer-Dag,
Der ei et Tone-Møde

Af Levende og Døde,
Som i et Gylden-Aar!

68 Af *Urdas* Tone-Kilde

Udsprang i samlet Strøm
De Stærke med de Milde:
En haard, en Anden øm,
En klar som Guld og Ravet,
En dunkeldyb som Havet,
En høi som Ørnens Vei!

69 De sært hinanden krydsed,
De stridt ei sjelden klang,
Den fælles Moder kyssed
Dog Alle i en Sang,
Og smeltede med Gammen
Paa hendes Læber sammen
Til Fader-Kongens Priis!

70 De loved hende Glæde,
De priste hendes Held,
Med deiligt Dronning-Sæde
Ved Morgen-Rødens Væld,
Og med et kronet Hjerte,
Som under Fryd og Smerte
Blev til et Konge-Speil!

71 |A:19 Saa vox da op, du Spæde,
Til Helte-Daad i Vaar!
Og bliv til Daners Glæde
Et Fredens Gylden-Aar,
For Gamle og for Unge,
I Hjerte og paa Tunge,
I Lund og Høie-Loft!

72 Ja, i din Middel-Alder
Du krone, Gud for Alt,
Den Ætmand god af Balder,
Som blev til Styret kaldt
I gamle Faders Dage,
Fuldmange Aar tilbage,
Med *Fredegodes* Navn!

73 Ja lad, o Gud! opklare
En Dag, et Gylden-Aar,
Som ret kan aabenbare,

Med Nordens gode Kaar,
Det Danske Hjertes Fylde
Til Graa-Haar at forgylde
Hos Kongen og hans Folk!

¹

Kun trykt i Kirke-Tidenden for 1834 No. 4.

|A:20

28de Januar 1839 ².

“Kong Christjan stod ved høien Mast.”

¹ |US:318 Ved *Kiøbenhavn* der stod et Slag,

I Røg og Damp,
Det stod i Vaar en Høitidsdag,
Hvor *Nelson* gav det glatte Lag
Paa *Kongedyb* til Tordenslag,
I Røg og Damp;
Men *Dannebrog* Man saae dog grandt
Som Løve staae mod *Elefant*
I Kamp.

² |US:319 Det var i *Sjette Fredriks* Tid,

Mens Han var ung,
Da, efter Freden lang og blid,
Sin Prøve stod i skarpen Strid
Vor Løve, som fra Arildstid
Er immer ung;
Thi mens de gyldne Hjerter slaae,
Ei vorder Sølvhaaars-Kronen graa
For tung.

³ I *Kongedyb* en Prøvesteen

For Heltemod,
Hvor der var meer end To mod Een,
|A:21 Har gjort den Sag som Guld saa reen:
Paa *Dannebrog* og *Prøvesteen*
Var Heltemod,
Da *Thurah* faldt med samme Roes,
Som *Lassen* og som *Villemoes*

De stod!

4 Med Dannebrog da stak i Sky,
 (Med Bølgen blaa
Foer vidt om Land) det stærke Ry,
At *Danmark* reiste sig paany
Med Løve-Brøl i høien Sky,
 Fra Bølgen blaa;
Kun i den sidste Røg og Damp
Skal Mindet om Skiærthorsdags Kamp
 Forgaae!

5 I *Frederik* den *Sjettes* Tid
 Stod *Dansken* op
Af Fredens Skiød med Kraft til Strid!
Med Heltedaad, med Konst og Vid
Det Danske Navn i *Fredriks* Tid
 Stod herlig op!
Det stige nu, trods Veir og Vind,
Fra Kongedyb til Ærens Tind
 Og Top!

6 |US:320| Et Hurraraab for Kongen graa
 Lad runge da,
|A:22| Som Æreskud paa Bølgen blaa,
Fra Orlogsmænd med Seil i Raa,
For Kongen god og giæv og graa!
 O ja, o ja!
Med Fader-Sind og Konge-Blik
Gid længe leve *Frederik*!
 Hurrah!

7 For Kongen og for Dannebrog
 Et langt Hurrah!
Af hver en Mand og hver en Pog,
Som tale kan det Danske Sprog,
Og kæmpe vil for Dannebrog,
 Et langt Hurrah!
Vai herlig, Danmarks gamle Flag!
Svæv høit paa Kongens Fødselsdag!
 Hurrah!

I Danske Samfund.

(17de Decbr. 1839.)

Mine Herrer!

De har formodenlig Alle hørt, at vore *Sællandske Bønder* har bedt om Forlov til at bære Kong *Frederik* den *Sjettes* Lig til *Roskilde*, og det er et Træk, der vel især maae slaae hvem det forbauser: dem, der med ringe Tanker om alt *Dansk*, har endnu langt ringere om Sællandsfarene; men dog maa det |A:23ret inderlig glæde os, som vel har Tro til Folke-Hjertet, men trænge dog høilig til at styrkes i den, og skøndt alle vore Høitideligheder, følgelig ogsaa vore Kongelige Ligbegængelser, er blevet saa unaturlige, stive og afmaalte, at Folkets levende Deeltagelse deri grændser til det Umuelige, saa vil vi dog haabe, *Majestæten*, med sit aabne Øie for det virkelig Store og Skønne, vil finde Midler til at skiænke sin udødelige Forgæn|US:321ger en Udmærkelse, der vil være ligesaa passende, skøn og uforglemmelig, som den var uventet og falder nuomstunder vanskelig. Det kommer nemlig her slet ikke an paa at Bønderne bære den elskede Konges Støv den hele Vei fra Friheds-Støtten til Grav-Kapellet, men kun derpaa, at de virkelig bære det, saa Ingen kan sige, det var kun en Flyve-Grille, men Folket selv faae Troen i Hænderne paa, at de elske den Hensovne.

Dog, selv om *Frederik* den *Sjettes* jordiske Levninger, for Etikettens Skyld, ei skulde falde i saa gode Hænder, som Menigmands de godvillig udstrakte unægtelig er, saa er dog, i mine Øine, *Frederik* den *Sjette* ved det blotte, velmeente og umistænkelige Tilbud aandelig baaret paa Hænderne af Folket til sit Hvilested, baaret af *Sællands Bønder*, som Ingen, det vi veed, uden *Frode Fredegod* og *Valdemar* den *Store*, og er det nu kun sandt, at han fortjende den Udmærkelse, bedre selv end *Valdemar*, fortjende den saa godt som nogen *Frode* kunde; da kan Ingen nævne et bedre Varsel for et udødeligt Navn og |A:24en velsignet Ihukommelse, end hvad der selv er Pant derpaa og Begyndelse deraf; thi en saadan Ligbegængelse vil ikke blot uopløselig sammenslynge hans Navn med *Frode* og *Valdemars*, men er i vore Dage saa himmelfalden, at den levende minder om *Balder*, den almindelig Elskedes, ved hvis Baal selv Rimthusser græd.

Ja m. H. Bøndernes Drist til at være *Frederik* den *Sjettes* Ligbærere kalder jeg en herlig Indskydelse af Dannemarks Skyts-Engel, der lover Danskheden Lykke og Held, og jeg veed Intet, der saa naturligt og lifligt kunde skiænket min Følelse for Fremtid og Fortid, mit Haab og Minde, den Ligevægt, jeg aldrig ivrigere kunde

ønske dem, end i disse Øieblikke, da det er mig en Trang at dvæle ved *Frederik* den Sjettes Minde og yde min Skærv til at befæste det hos den Slægt, der efter Naturens Orden skal staae ved vore Grave, men maa, for at staae der værdig, stige mens vi dale, staae aandelig paa vore Skuldre, og hjertelig i Mindet lade de forbigangne Slægter leve med sig, som de Forbilleder, der spaae om Fuldendelsen, og som de skjulte Aarsager, der skal forklares af deres Virkninger.

Skuer jeg saaledes tilbage paa det lange Tidsrum af meer end et halvt Aarhundrede, der i *Danmarks Historie* skal føre Navn efter *Frederik* den Sjette, da seer jeg ikke blot hvad for alle Samtidige var umiskienkelig: en uafbrudt Række af Beviser paa denne ægte Skjoldungs Livsalighed, kongelige |A:25Standhaftighed og utrættelige Anstrængelse for Alt hvad der i hans |US:322Øine var Riget vigtigt og Folket gavnligt; men jeg seer ogsaa, hvad endnu, desværre, er langt fra at være Alle i Øine faldende, seer deri en af de største Overgange, der kan indtræffe i et Riges Skæbne og et Folkefærds Levnetsløb, og en af de farligste Overgange, fordi Løbebanen da under Jordskælv slaaer frygtelige Revner, der ei kan overkommes uden ved et dristigt Kæmpe-Skridt, saa, hvis det mislykkes, afbrydes Folke-Livet og føres til Graven, hvori Kongerigers saavel som Adelslægters Skjoldemærker synke, naar Kræfterne, som førte dem, udtømmes.

Ja m. H. Danmark oplevede under *Frederik* den Sjette en af de store og farlige, men, naar de lykkes, opløftende og glædelige, for Aarhundreder velgiørende, saalænge Riget staaer, uforglemmelige Overgange, hvorunder Alting vakler, Alting giærer, det Gamle er dødt og det Ny om ikke ufødt, saa dog spædt og svagt, kort sagt, i det Store og Hele hvad i det Mindre og Enkelte er Tilfældet ved alle mærkelige Konge-Skifter; thi disse store Overgange paa Folkenes og Menneske-Slægtenes Udviklings-Bane, det er netop Konge-Skifter i den usynlige Verden, naar den ene *Tids-Aand* afløser den Anden, virkelige Tids-Aander nemlig, ikke Smaanisserne, der ride paa en Støvsky og nøies med øiebliklig Hylding, men dem der give Slægter deres Retning og Tidsrum deres Præg.

Dog, skøndt dette netop er det rette, egenlige Udtryk, som angiver den virkelige Kraft-Grund i Løn |A:26til den kun alt for øiensynlige Urolighed i Livet, Forvirring i Tankegangen, og bestandig Tvekamp paa Liv og Død mellem Gammelt og Nyt, som vi af Erfaring kiende, saa falder dog ethvert Udtryk om *virkelige* og virksomme *Aander* nødvendig meget dunkelt, om ikke bælmørkt, ved Overgangen fra den Skatteborger, Lysestøber og Bogorme-Tid, der sidst var oppe, en Tid, der vist nok i levende Live ogsaa havde sine gode Sider, men er nu kun et selvmodsigende Gienfærd, og var altid saa forskrækkelig *aandløs*, at den kaldte Bogstav-Skrift Aand, Penge Sjælen i al Bedrift og Opløsning den rette Forklaring. Vi vil derfor lade det staae ved sit Værd, hvad der var de skjulte Aarsager

til den store Overgang, og kun dvæle ved Tanken om, *hvortil* Overgangen skal være, hvad lykkeligviis ei er klarere nogensteds end netop i *Dannemark*; thi her var det aabenbar en *Fritalenheds*, en *Bonderaads* og *folkelig Oplysnings-Tid*, der vilde afløse den Forrige, og at denne maa vinde sin rette Skikkelse hos os, det er jo i *Danske Samfund* vort inderlige Ønske og vort lyse Haab, saa her kan Overgangen i |US:323| *Sjette Fredriks Dage* aldrig kaldes for stor, eller Lovtalen over dens kongelige Leder findes overdreven. Det er nemlig soleklart, at denne Overgang kan aldrig lykkes uden ved en ligesaa glædelig som vidunderlig Opstandelse i Folke-Aanden fra Arilds-Tid, da hverken Bonde-Adel eller hjertelig Fritalenhed eller folkelig Oplysning er muelig, uden *Modersmaalets* Thronbestigelse og Dyrkelse i Aand |A:27| og Sandhed, eller uden Oplivelsen af alle de store Minder, hvori Folket speiler sig, kort sagt: uden Folkelighedens Seier over alt Fremmed, Naturlighedens over alt det Konstlede.

At nu denne levende Fritalenheds, hjemmegjorte *Bonderaads* og folkelige *Oplysnings-Tid* vilde gestalte sig i Danmark ikke blot roligere og mildere, men ogsaa ægttere og ædlere end andensteds, det var nu vist nok snart i tredive Aar mit lyse, velgrundede Haab, velgrundet, hvad enten jeg saae tilbage til Danmarks Fortid og prøvede Roden hvoraf Stammen oprandt, eller jeg saae op til Fritalenhedens og den folkelige *Oplysnings kongelige Velynder*, *Bonde-Vennen* paa *Enevolds-Thronen*, *Frederik den Sjette*, der netop var en Fyrste, som hvert Folk maatte ønske sig ham, og takke Himlen for og ønske mange Aar, under en saadan Giæring, hvis lykkelige Udfald for største Delen og hvis milde Udvikling ganske beroer paa, at Folket har en elsket og æret Fyrste, som i Grunden er det Nyes oprigtige Velynder, men har dog baade Sindighed og Fasthed til at bevare den udvortes Ligevægt mellem de stridige Elementer, og vinder Tid til at forberede Udfaldet med sagte men sikre Skridt. Og at denne Roes over *Frederik den Sjette* ei er en af de sædvanlige Lovtaler over Levende og Døde, men hans fortjente Eftermæle, det seer man deraf, at man baade først og sidst i hans Regjerings-Tid kan opvise store *Kiendsgjerninger*, som staae i levende Sammenhæng og udgiøre paa Kongens Side *Kæmpe-Skridt* |A:28| fra det Gamle til det Ny, saa vel forberedt og saa rolig gjort, at først Efterslægten ret vil kunne afsløre, forstaae og beundre det. Det er naturligviis *Stavnsbaandets Løsning* og *Folkeraadets Oprettelse*, jeg mener, disse levende Grund-Stene til Bondeheld og ægte, folkelig Oplysning og Fritalenhed, der for Efterslægten vil være de sikre, umistænkelige Vidnesbyrd om, at *Frederik den Sjettes* Hjerte slog i Takt med Folkets, og at hans Regjering, om end i gammel Stil, dog var i den ny Tids Aand, og tjende vidunderlig til dens rolige Udvikling og Overveielse. Stillede imellem disse to store *Kiendsgjerninger* er det først, at alle de Mindre vinde deres rette

Betydning, og at alle Kong *Fredriks*, stundum |US:324| mislykkede, men altid velmeente og immer fornyede Bestræbelser for Almuens Oplysning og Dannelse, for Modersmaalets Dyrkelse, for Poesiens, Historiens, Oldgrandskningens og al Videnskabeligheds nordiske Opblomstring, alle disse utrættelige Bestræbelser, hvorpaa ingen Regiering var rigere, sammenknytte og sammenslynge sig til en sjelden Hæderskrands for *Frederik den Sjette*.

Men, saa velgrundet end mit lyse Haab om Danmarks Fremtid var under saadan en Fyrste, der sad ved Roret omtrent fra min Fødsel til nu, saa maatte jeg dog stedse klarere indsee, at da ingen Fyrste kan fremtvinge men kun forberede og understøtte sit Folks naturlige Udvikling, Oplysning og Dannelse, og da han umelig kan skabe men kun bruge og vanskelig nok |A:29| opdage de levende Midler og Redskaber, der maae træde i Virksomhed, naar Værket skal lykkes, saa beroer Danskhedens Fornyelse og Danmarks lykkelige Fremtid ei mindre paa Folket end paa Kongen, og i Særdeleshed paa, at *Bønderne* har Hjerte til at skatte Kongens Bestræbelser, saa de ikke pøbelagtig betragte hans Velgierninger som et Rov, men som en herlig *Nyaarsgave*, der skal kiærlig paaskiønnes og værdig bruges, og at *Ordførerne* ei beskæmme Fritalenheden ved at skumle og forbitte, men benytte den til at oplive og oplyse, jævne og forlige.

Nu m. H. hvad enten vi betragte Læg eller Lærd, Konger eller Folk, maae vi, for at være billige, altid huske, at de, ligesom *vi selv*, er langtfra at være fuldkomne eller feilfri Naturer, men kortsynede, skrøbelige og paa mange Maader fristede Mennesker, og at hvor vi har *Mængden* for os, vil der altid findes endeel slette Personer, der ei har stort mere af Mennesket end Skikkelsen. Det maa derfor hverken nedbryde vort Haab eller forspilde vor Glæde, at vi kan finde en Lyde og en Hage ved Alt, eller selv det, at store, almindelige Velgierninger altid møde endeel sort Utaknemmelighed, og at der ved enhver friere Bevægelse kommer ikke blot megen Daarlighed men endeel Slethed og Lumpenhed for Dagen; men hvor et kongeligt og folkeligt Storværk, som det *Frederik den Sjette* utrættelig arbeidede paa, skal lykkes, der maa dog Stemningen i det Hele være hjertelig, og de største Kræfter og Gaver hos Ordførerne ligesaavel være paa |A:30| Kongens som paa Folkets, paa Rettens og Billighedens som paa Livets og Frihedens Side; thi kun da vil Folket vinde Skiønsomhed paa Kongens Godhed og sit eget Tarv, og paa en værdig Maade vise begge Dele.

|US:325| Vort *Folkeraad* er endnu saa nyt, er endnu i sine første Prøveaar, saa hvad vi end maatte ønske, var det dog ubilligt strax at forlange slaaende Beviser paa dets *folkelige* Bevidsthed og Fritalenhedens værdige Brug; men *Bonde-Adlingen* er alt saa gammel, og dette sit Værk kronede Kongen selv ved Bøndernes Optagelse i *Folkeraadet*, saa Taknemmeligheds-Beviset maatte ikke

udeblive længe, naar det med Grund skulde ventes; men derfor kom det ogsaa ved den første Leilighed, der tilbød sig, og kom fra den Side, det mindst lod sig vente, saa nu tvivler jeg slet ikke paa, at jo den Danske Bondestand vil vise sig alt det Gode værdig, Kong *Frederik* ikke blot skiænkede men tilkæmpede den. At det rørende Taknemmeligheds-Beviis var uventet, siger jeg vist nok ikke, fordi jeg deler den almindelige Ringeagt for *Sællandsfaren*, thi det var ikke blot unaturligt, da jeg er selv en *Sællandsfar*, men det var ogsaa aldeles uhistorisk, saavist som det jo netop var *Sællandsfarene*, der, efter Sagnet, bar den gamle Leirekonge *Frode Fredegods Støv* "tre Aar om Land" før de nænde at begrave det ved *Værebro*, og saavist som det, efter *Saxos Vidnesbyrd*, baade var *Sællandsfarene*, der med Biskop *Axel* i *Spidsen*, fornemmelig vovede Liv og Blod i Slave-Krigen under *Valdemar* den **A:31**Store, og dem, der grædende lod Ploven staae og skiød Skuldre under *Baaren*, hvorpaa denne Konges Lig blev bragt fra *Vordingborg*, hvor han hensov, til *Ringsted*, hvor han hviler. Vis er jeg tvertimod paa at i den næste Fremtid, naar Tungebaandet løses, de gamle Sangtoner gienfødes, Krøniken oplives og Minderne vaagne, da vil man faae at see, der ikke blot banke ømme Hjerter men slumre store Kræfter under *Vadmels-Kofter* ved *Leire*, *Sigersted* og *Vordingborg*, og sagtens trindt paa *Øen*, siden det Uventede skedte, siden selv *Bønderne* nærmest omkring *Hovedstaden*, som jeg var nær ved at opgive, saa klarlig vise, de har endnu Hjerter i Livet, og vil ikke være de Sidste men de Første til at ære Kong *Frederik* den *Sjette* paa hans *Baare* og i hans *Grav*. Nu tør jeg derfor af Hjertens-Grund ønske Danmark til Lykke med sin hæderlige Bondestand, der sikkert kun behøver den *folkelige Oplysning* og naturlige Dannelselse, vi skyldte og *Christian* den *Ottende* vil skiænke den, for med ligesaamegen Flid at vise sig den gamle Stamme og den ny Stilling værdig, som den med Kraft vil holde fast paa *Frederik* den *Sjettes* kongelige Nyaarsgave!

Nu faldt det da af sig selv, hvad jeg nærmest havde Lyst til **US:326**at ære Kongens Ihukommelse med, thi det maatte være en *Bonde-Vise*, saa Dansk, saa jævn og hjertelig, som den vilde og som jeg *Bogorm* kunde overtale mig selv til at lade den lykkes. Dette **A:32**vil vist nok, med vor fremmede Smag og forskruede Dannelselse ei sige stort, men de Fleste vil dog sikkert finde Visen snarere for bondeagtig end for høitrvænde, og da den dog kun ved *Andres Hjelp* kan komme til Folket, vilde det ikke nytte, om den var hvad jeg og sikkert Folket med vilde kalde meget bedre. Tonen, hvorpaa den gaaer er vel forslidt, men dog folkelig, som De strax vil høre.

¹ Kong *Frederik* den *Sjette* henslumred i Fred,
Og hviler nu hos sine Fædre,
Han gjorde end ikke en Kat Fortred;

Der fødes ei Kongesøn bedre.
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

2 Hans Bane var tornet, hans Lykke var tynd;
Velsignede blev dog hans Dage!
Han talde af Hjertet med Liv og Fynd,
Sit Ord tog han aldrig tilbage!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

3 Hans Øre var aabent for Sandhed og Ret,
For Klage, for Suk og for Bønner!
Af Mildhed og Møie han blev ei træt,
Og Bønderne kaldte han Sønner!
|A:33 Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

4 Hans Hjerte var Vox, men hans Villie Staal;
Sig selv kunde han overvinde!
Han elsked og æred vort Modersmaal,
Med det skal og vare hans Minde.
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

5 |US:327 I tredive Aar bar han Konninge-Navn,
Sad meer end *halvtreds* dog ved Roret,
Og altid han saae paa den Ringes Gavn,
Det kalder man Skjoldunge-Sporet.
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

6 Det *Første*, han gjorde med *Enevoldsmagt*,
Maae Dannemarks Bønder vel huske;
Landsfaderen haver saavidt det bragt,
Dem kan ingen Herremand kuse!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

7 Det var en *Skiær-Thorsdag*, hans Kæmper omkap

For ham gik i Ilden med Glæde,
Og *Engelands* Ulke de gav et Rap,
|A:34 Saa Blod maatte Mesterne græde!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

8 Al Verden sig rustede mod ham engang,
Og *Norriges* Klipper han misted,
Men Kiærlighed trøstede i *Danevang*
Ham dog for al Modgang, han fristed!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

9 Det *Sidste*, han gjorde med *Enevoldsmagt*,
Skal evig hans Fiender beskæmme:
Med *Dannemarks* Hjerte han sluttede Pagt,
Gav Bønder i Rigsraadet Stemme!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

10 |US:328 Mens Folket har Tunge og Skolen har Pen,
Hans Rygte skal spørges saa vide;
Han elskede Skjalde og Sagamænd,
De mindes ham alle med Kvide!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

11 |A:35 Kong *Frederiks* Vise, i Fred og i Krig,
Skal sjunges i Mark og paa Bølge;
Gud glæde hans Hjerte i Himmerig!
Hans Fodspor lad Kongerne følge!
Hans Bønder ham bar,
Som *Valdemar*,
Som *Frode* om Land med Taare klar!

I Danske Samfund

(14de Jan. 1840.)

Mine Herrer!

Een Tanke sysselsætter i disse Dage ikke blot hele Hovedstaden, men man tør vel sige hele Danmark, det er Kong *Frederik* den *Sjettes* Ligbegængelse, og en saadan almindelig Deeltagelse hos et Folk i sin Fyrstes Jordefærd, er noget saa Skønt og Rørende, at selv en Fremmed, med Øie og Hjerte for det Menneskelige, maa glæde sig derved, lykønske den ny Fyrste med saa kiærlig et Folk, og ønske Folket en Række af Fyrster, som skønne paa deres Lykke og kappes om at ligne den Landsfader, hvem Folkelighed gjorde stor og Kiærlighed udødelig.

Vi veed imidlertid, der er ogsaa hjerteløse Folk, og det ei blot udenlands men midt iblandt os, og for dem er denne Sørge-Høitid en Gaade, de kun forklare **A:36** sig af Danskens Dumhed og Trællesind. De spørge kiækt, om vi virkelig tør tælle den Hensovne blandt de store Aander, eller om vi veed saa glimrende Bedrifter og saa store Folkeheld fra hans Regieringstid at opregne, at han med Rette skulde være den første Danedrot efter *Valdemar* den *Store*, som Folket bar paa Hænder til hans kongelige Hvilested, han skulde, som den anden *Frode Fredegod*, i Folkemindets og i Folkemundens Gladhjem, bænkes ved Siden ad Guldalderens Stolkonge, saa man maatte gaae tilbage til Gudalderen og Baldersbaalet, for at finde en Sørgefest, der fordunklede *Frederik* den *Sjettes*!

Vist nok maatte jeg lyve for at sige, jeg virkelig havde mødt denne iiskolde Spot med Danmarks Følelse ved Kong *Fredriks* Baare, men vi vil sikkert alle møde den; thi at den for Øieblikket tier, er kun fordi det falder Spotteren ligesaa umueligt at overdøve et Folks forenede Stemme, mens den lyder, som at overraabe alle Danmarks Klokker, mens de ringe. Rimthusser, siger Mythen, græd ved Baldersbaalet, men hvem tvivler om, de græd med tørre Øine, og paa bidende Spot maa Hjertet være belavet, naar det ei skal giennembores af den, som *Balder*, hvem det ikke var de blinkende Sværd og de hvæssede Spyd der fældte, men *Mistelteen*, den tilsyneladende usle Kvist, der med Haanlatter skiødes til ham.

Til Lykke lærer imidlertid Erfaring ogsaa, at hvor farligt end dette lumske Vaaben er for Alt hvad der udsprang af Aand og laaner sit Liv af Menneske-Hjertet, **A:37** saa kan det dog sløves af Sandhed og Oprigtighed, thi hvad der gjør Spotten farlig for vore Elskedes Minde, det er kun at vi enten indbilde os, alt Stort og Godt var samlet hos dem eller tillægge dem dog langt mere Roesværdigt end de virkelig besad, og give derved deres Minde og vort Hjerte blot for de gloende Pile, der skydes i Løn men ramme i Lys.

Derfor vil jeg bede alle Kong *Frederik* den *Sjettes* Venner og hjertelige Tilhængere at gjøre ligesom jeg, og før det forlanges, indrømme Alt hvad man kan nøde os til, indrømme, at hverken hørde Kongen til de i Verden saakaldte store og stærke Aander, ikke

heller var hans Regiering hvad man i den store Verden kalder lykkelig og glimrende, men snarere det modsatte, saa vi ære ham egenlig kun fordi vi elskede ham, og elskede ham naturligviis fordi vi fandt ham elskværdig og livsalig. Denne Klogskab er nemlig en *Pallas Athene*, som afvender alle de Pile, der true vor kronede Yndlings Liv i Danmarks Hjerte, i et uforglemmeligt, velsignet Minde; thi at Kong *Fredrik* var elskværdig og livsalig, at han paa Thronen havde og bevarede et Hjerte, saa menneskeligt og folkeligt, som det sjelden findes og bevares selv i Hytten, og dog tillige saa kongelig opoffrende og majestætisk, som det sjelden slog i nogen Kongebarm, det har man ondt ved at modsige og kan umuelig aftrætte os. Ja m. H. vi sige trøstigt: Kong *Fredrik* elskede sine Egne og elskede dem til Enden, og til sine Egne regnede hans Hjerte ikke blot Dronning og Børn, hans **A:38** Ungdoms-Venner og nærmeste troe Tjenere, men alle Medmennesker og fremfor Alt *hele* det Folk, hvis Konge han var af Guds Naade, det Folk, han ikke blot frit bekiendte, men dybt og uafbrudt følge, havde betroet hans elskede Kongestamme *Enevoldsmagten* for at bruges paa det Bedste til en kraftig men mild og faderlig Regiering. Ikke blot saa almindelig erkjendt er denne Sandhed, at man i vore Dage neppe vover lydelig at kalde den i Tvivl, men giennem *fem* og *halvtredsindstyve* Aar, under de farligste Omstændigheder, i et af de koldeste, mest hjerteløse Tidsrum, Historien kiender, blev den saa gyldig bevidnet og saa klart beviist, at den kan taale den strængeste historiske Undersøgelse og vil af dens Skiærsild udgaae luttret som Guld.

Og ligesom vi nu forsvare vor Kiærlighed med Kongens, saaledes skal vi igien forsvare hans Kiærlighed med vores, naar de iiskolde Viismænd fortælle os, at fremfor Alt paa en Throne har Kiærlighed, har Hjertet, lidet eller intet at betyde, stifter endog lettelig Skade, naar det klare Overblik og den dybe Indsigt fattes. Ja m. H. vel kunde her være meget Andet at svare, og blandt Andet, at Kong *Fredriks* Hjerte var ikke svagt som det var ømt, men vi skal helst afværge Angrebet med hvad der afvæbner Fienden, med den jævne Forklaring, at hvormeget eller hvorlidt et saadant Konge-Hjerte som *Fredrik* den *Sjettes* kan findes værd paa Verdens andre Throner, saa var det dog en Himlens Gave og en stor Velsignelse paa **Dan****A:39****marks** Throne, fordi vi Danske nu engang sætte langt mere Priis paa Hjertet og trænge langt meer til Kiærlighed end andre Folk, trænge derfor ogsaa især til en *Landsfader* paa Thronen, der vil bære over med vore Svagheder, taale vore Klager, høre vore Bønner og tage Deel i vore Sorger, trængde saa høit dertil i de sidst henrundne, haarde, i saa mange Maader uheldige og forvirrede Dage, at uden saa hjertelig og folkelig en Konge som *Frederik* den *Sjette* vilde der neppe mere været et *Danmark* til mellem Jordens Riger, saa vi elske og ære med Rette hans Ihukommelse, maae nødvendig stræbe at gjøre den mageløs dyrebar for vore Børn og alle

de kommende Slægter.

Ja m. H. saaledes kan hver Sællands Bonde beskæmme den vittigste Spotter og den klogeste Heglemester, naar de har ondt af Taaren i hans Øie og af Konge-Rosen paa hans Læber, ondt af den store Ligbegængelse, for Øret som for Øiet, der blev Kong *Frederik* den Sjette til Deel og spaaer ham saa høilovlig en Ihukommelse, som nogen Drot paa Jorden, og vi maae endelig lære paany at forsvare alt det *Folkelige* hos os paa en Maade, som hele Folket kan forstaae og tilegne sig; thi hvad nytter det Folket og Riget, at en Enkelt af os, naar Man vil spotte eller nedrive hans *Danskhed*, kan give Raat for Usaadt og bryde en Landse med de Høitrvænde, naar Danskheden gives til Priis hos Folket i det Hele, hvor den skal kunne leve og virke i Fred. Først naar Hjertet |A:40er i Sikkerhed, som vi har tilfælles med Folket, først da er det Tid at tænke paa Hovedet, som er vort eget, hver især, og lade det nyde Gavn af Haanden, der, efter Ordsproget, er dets fødte Værge, og derfor har jeg viist, at om end hele min Beskuelse af *Frederik* den Sjettes og Hans Regierings historiske Betydning miskiendtes eller underkiendtes, saa var det ligefuldt i sin *Danske* Orden, at den kiærlige Landsfader, som i mere end et halvt Aarhundrede, i et af Verdens stormfuldeste, et af Dannemarks smerteligste Tidsrum, deelde baade vore smaa og store Sorger, trøstede sig over alle Tab med Folkets Kiærlighed og lindrede med sin Utalliges Nød, at han begrædes og mindes, som de livsaligste Konger fra fordum Tid.

Men derfor opgiver jeg naturligviis ikke min Beskuelse af *Frederik* den Sjette og hans Regiering, men vædder mit Hoved paa, at den veloplyste Efterslægt vil tælle ham blandt de store Konger og kalde hans Regiering ligesaa lykkelig og glandsfuld, som den var lang og virksom. Med Øiet fæstet paa det virkelige Menneskeliv, og med Verdens-Historien ved Haanden, spørger jeg dristig: om ikke den Konge, der overvinder sig selv og sammensmelter med sit Folk er større end alle dem, der satte deres Ære i selv at glimre paa Folkets Bekostning, og atter spørger jeg, hvilket Folk i *Frederik* den Sjettes Dage følte sig lykkeligere end hans, og hvilken samtidig Fyrste var omgivet med saamegen ægte Glands, eller var saa lykkelig giennem et halvt Aarhundrede at styre sit |A:41Folk, som en Hyrde sin Hjord, at bevare deres Kiærlighed og at æres i sin Grav som Kong *Frederik* den Sjette?

Ja m. H. paa eget Ansvar, baade for de Lys, som nu brænde og dem, der herefter skal tændes i Aandens og Hjertets, i Tankens og Følelsens og Vidskabens Verden, paastaaer jeg, det er ikke meer end billigt, at Bønder og Skjalde, Talere og Skrivere, Kunstnere og Vidskabsmænd, ja, at hele Danmark anstrænger sig for at gjøre *Frederik* den Sjettes Ligbegængelse mageløs, hans Minde evigt og hans Navn udødeligt; thi han var Rigets Skytsaand, den Danske Landvætte fra Arildstid, gienfødt i en ny Skikkelse, og han blev

Fader til en ny *Guldalder*, vel for Verden mindre glimrende, men for det Danske Hjerter ægttere og gyldnere end den Gamle i Fredegodes Dage, yndigere i sin Klarhed end den Gamle i sin Dunkelhed. Ja, i mine Øine har Frederik den Sjettes Ligbegængelse ei blot alt det høitidelig Rørende, som Folkets Kiærlighed giver den tilfælles med *Valdemar den Stores* og *Frode Fredegods*, men den har det store historiske Fortrin, at Udsigterne fra *Frederiks* Gravhøi er ligesaa lyse og smilende, som de fra *Valdemars* og *Frodes* var mørke og sørgelige. Enhver af disse var nemlig sin Guldalders *sidste* Mand, men *Frederik* er Ophavsmand til sin, saa naar Bønderne bære hans Støv til sit kongelige Hvilested, da er det ikke et *døende* Folk, der bærer sit sidste *Haab* til Graven, som de, |A:42| der bær *Frodes* Lig “tre Aar om Land,” og de, der utrøstelige fulgte *Valdemar den Store* til Jorde, som *Saxo* vidner, at *Kvinderne* hulkede: nu er *Trældoms-Aaget* vor visse Lodd, og Bønderne sukkede under Baaren, at nu var kun *Død*, eller lod noget værre sig tænke, det Værste ivente. Nei, det er ikke et døende, men et *opstaaende Folk*, der bærer *Frederik den Sjette* selv død paa Hænderne, bærer deres Friheds Gienføder ei til Graven men til Ærens Tempel, til Roeskilde-Hvilen, hvor der ei skal brænde Blaaly over hans Been, som en nedgravet Skat, men tone Æresange over dem af Aanden, vi har tilfælles med ham, den Skjoldungers anden Stamfader, hvis Navn i Folke-Sangens levende Toner skal sammensmelte med den gamle *Skjolds*, med hvem han i Sandhed havde det majestætiske Valgsprog tilfælles:

Det bør hver Konning at have for Sæd,
Beskærme sit Land, men holde Fred,
Og vide at gjøre sin *Almue* Gavn,
For hvilke han bær sit Kongenavn!

Jeg veed det nok m. H. man kalder mig spotviis Profeten, fordi jeg spaaer *Danmark* en gylden Høst efter *Rolv Krages* og *Frederik den Sjettes* sammensmeltede Guldsæd, hvorom Skjaldene sang baade fordum og nu, saa det gienlød over hele Norden, spaaer *Danmark* en Guldalder i Lys, der svarer til den Gamle i Løn, som *Danmark* bestemt maa have havt; thi i Aands og Hjertes Anliggender |A:43| er det indlysende hvad Ordsproget siger: den græder ei for Guld, som aldrig Guld eiede, og dog græd det Danske Hjerter altid, naar det levende mindedes om Fredegods-Dagene, da de stærke Jettekvinder maatte male Hjerter-Guld: Fred og Lyksalighed til *Frode*, som det gienlød i Grotte-Sangen:

Til *Frode* vi male
Saa frydelig
Guld med Gæving
Paa Glædens Kværn:

Dands paa Roser,
Og hviil paa Duun!
Vaagn naar du lyster!
Vel er da malet.

Her giøre Ingen
Hverandre Fortred!
Lumskhed og Mandslæt
Man mærke ei til!
Ingen røre
Mod Retten Sværd,
Om end Broder
I Baand han saae!

Ja, en saadan Guldalder, *forholdsvis* fri for Grumhed og Selvtægt, Lumskhed og Snigmord, rig paa indvortes Rolighed, Sikkerhed og Glæde, under landsfaderlig Regiering og Beskærmelse, den har Danmark saa inderlig Lyst til, saa deilige og levende Spor af og Minder om, at det kan ei være blotte |A:44|Hjernesvind, og den har jeg nemt ved at spaae Danmark paany; thi den er alt begyndt, den er midt iblandt os, om vi end ikke kiende den, den er født, om end kun spæd endnu, den undfangedes ved Folke-Hjertets Formæling med *Fredrik den Sjette*, og den fødtes i hans Guldbryllups-Aar, vel ikke med Dronningen, thi det veed vi, han oplevede ikke, skiøndt han kom til dets Rand, ikke heller med Kronen, thi det maatte han længe overlevet sig selv for at opleve, men med *Folke-Hjertet*, som han rørde med Guld-Sceptret, saasnart han fik det i Haand, og tog i Favn og elskede til Enden, og avlede Sønnen med i sin Alderdom, som der skal kvædes om:

Kong *Fredrik* har avlet en Søn under Øe,
Som haver den Skiæbne, han aldrig skal døe,
Og aldrig sin Klædning opslide!

Ja, da *halvtredsindstyve* Aar var fuldendte, siden *Fredrik* kom til Roret, i *Gyldenaaret* 1834, da gienfødtes *Folke-Stemmen*, Hjertets levende Røst, i Kongens Raad og Kongens Gaard, og jeg siger dristig, dermed fødtes Danmarks ny Guldalder; thi taler jeg om Aandens Verden som den Blinde om Farverne, da har mit Ord ingen Ære enten at vinde eller tabe, og har jeg mindste Øie for hvad der tildrager sig i Aandens Verden, som er det Historiske Himmel-Rum, da stod Danmarks Lykke-Stjerne tindrende over Kongens Huus og over Folke-Raadet som han der forsamlede, saa nu vil Danmark, der aldrig har forlangt Urimeligheder, faae Alt hvad |A:45|Dets "Hjerte begiærer", følgelig hvad der paa Hjerte-Sproget kaldes Guld og grønne Skove.

Jeg hører det jo nok, man lær ad mig histude, naar jeg paastaaer, at Danmarks *Lykke* er født med *Folke-Raadet* netop i den Skikkelse, *Frederik den Sjette* gav det, skøndt jeg kalder den Skikkelse uforbederlig, ingenlunde *fordi* den var *hans* Villie, men *fordi* den under Himlens Velsignelse udsprang af Folke-Hjertet paa Thronen; og jeg seer nok, man rymper Næse ad Danmarks Folkeraad, som “blot *raadgivende* Stænder”, der *ikke beherske* Kongen, men skal kun oplyse ham om hvad Hjertet kalder folkeligt og faderligt, og minde baade ham og især hans *Tjenere* om, at det er hvad det Danske Folk med Rette venter af den Konge, det gav *Enevoldsmagt*, og under af Hjertens Grund baade Riget og Magten og Æren til Verdens Ende. Jeg er hverken døv eller blind, fordi jeg overhører meget, som Verden kalder Viisdom, og overseer som Smaating hvad Mange snart tilbede og snart grue for, thi kiender jeg noget til det Danske Hjerte, som jeg tør mene, banker ogsaa i min Barm, da begiærer dette Hjerte ikke mere Frihed end der kan venlig og vel forliges med Hovedets Frihed, ja, da begiærer dette Hjerte en *Konge*, der *virkelig raader* i Landet, kan vinde Ære ved at bruge sin Magt, de Gode til Gavn og de Onde til Skræk, og kan finde sin Byrde let, saa dette Hjerte vil ikke have Kongen bundet, som det er Skik og kan være et nødvendigt **A:46** Onde udenlands, men kun som *Habor* i Visen, bundet med “et Haar af lille *Signe*,” med Mindet om den opoffrende Kiærlighed, den uindskrænkede Tillid, og den ubrødelige Troskab, det Danske Folk til Forundring, i Modgang og Medgang, har viist sin frit udvalgte og frigjorte Konge-Stamme, og vil vise Den til Enden, fordi det Danske Hjerte, i Folkets som i Kong *Frederik den Sjettes* Bryst, elsker sine Egne til Enden!

Hvad Danmarks Hjerte, det dybe, milde, ømme og fredelige Hjerte, sukkede efter, det var *Løsningen* af det *Tungebaand*, der, fra *Ole Stammers* Dage til “*Ole Kirks*,” forarsagede, at selv de bedste Konger miskiendte, og hjerteløse Tjenere mishandlede det mageløse Folke-Hjerte, væltede store Stene paa et Hjerte, der ømmer sig ved mindste Haardhed, og ansaa Fortvivlelsen, hvori det nedsank, for Ufølsomhed. Dette *Tungebaand* løste *Frederik den Sjette*, i det Enkelte fra det første Øieblik, han fik Raadighed, men i det Hele og det Store først ved *Folkeraadets* Oprettelse, saa nu vil Kongen Dag fra Dag stedse bedre oplyses om, at Dansken er blødhjertet og blødmundet, saa, for at lykkes og trives, maa han styres med en Silkesnor og ei med Bidsel og Mile, det Danske Folk er *hjerteligt* i større Grad end noget Andet, og taaler derfor, naar det skal være levende, virksomt og lykkeligt, mindst af Alle at styres efter *Latinske* Bøger eller *Tydske* Grublerier eller noget Andet end Dets *eget Hjerte*, og **A:47** naar da Kongen kun sætter sin Ære og Glæde i at gjøre Danmark lykkelig, og hvad skulde det lille, men deilige, blide og elskelige Danmarks *Enevoldskonge* vel ellers sætte sin Ære og Glæde i, da maa Danmark, trods Alt hvad Ulykkes-Fugle spaae om

Magtens Misbrug og Folkets Fortvivelse over Sikkerheds Mangel, blive mageløs lykkelig, naar det ei forhindres af den Himmels Vrede, hvis Velsignelse altid var saa kiendelig over os, at selv Verden med Forundring saae det, og trøstede sig over Mangelen med Ordsproget, at Gud er *Daarers* Formynder!

Lad derfor kun Verden lee ad den Søn, jeg siger, Kong *Fredrik* i *Folkeraadet* har efterladt sig, som en *udødelig* Kronprinds, der, ligesom “Kronprinds *Frederik*” høilovlig Ihukommelse, langt heller vil finde sig i mange Indskrænkninger end støde sin Fader, om end nok saa svag, fra Thronen; jeg er dog lige vis paa, at denne Danmarks udødelige Kronprinds, som altid raader sin Fader til det Bedste og faaer i Grunden aldrig Afslag, har en Livskraft i sig og en Lykkestjerne over sig, mod hvilke alle Vaaben skal findes afmægtige, og med denne Søn skal *Frederik* den *Sjettes* Minde leve og forplante sig i Fuglesang til de sildigste Slægter.

Ja m. H. jeg er vistnok stolt af at høre til det Skjalde-Kor, som kvad i Kong *Frederiks* Hald, kvad ved hans Baare og skal kvæde høit over hans skrinlagte Been, og jeg siger nu som før, at et Skjalde-Kor, som det, der løftede Røsten til *Fredriks* Roes [|A:48](#)og Ære, da han var den vaklende Thrones Støtte, da han befæstede den med “Sandhed og Miskundhed,” og da han laae bleg paa Loibænken, et saadant Skjalde-Kor var allevegne sjelden i een Konges Dage, fostrede Danmark i det mindste ikke siden *Skjolds* og *Frodes* og *Rolv Krages* i Dunkelhed indhyllede Guldalder, saa det udødeligste Navn og det priseligste Eftermæle, *Skjalde* kan skiænke en Konge, er *Frederik* visse, og naar Verden fornemt siger, han var ikke af de store Aander, da svare vi kiækt, at for Ham bøiede sig dog Aander, som Verden selv kaldte store, og at de gjorde det godvillig, kan Verden see deraf, at alle de, der overlevede ham, bøiede sig med Taarer over den Blege, af hvis Haand Guld-Æblet dog saavelsom Septeret var faldet!

Jeg kan derfor ikke mistænkes for at ville ophøie *Folkeraadet* paa *Skjaldekorets* Bekostning, og naar man fortæller os, at Kong *Fredrik* vidste ikke at skatte sine Skjalde, da svare vi med een Mund, det siger kun de, som ingen Skjalde var, men just derfor vil jeg sige, hvad der er Sandhed, at der vil meer end Skjaldekvad til at gjøre en Konge virkelig udødelig hos sit Folk, og *saaledes* udødelig, som *Frederik* den *Sjette* fremfor Alt ønskede at være det; thi det er sandt og skal siges af en Skjald til hans Konge-Ære, at han glædede sig ei nær saa meget over at Aanderne var ham underdanige, som over at hans Navn var skrevet i *Folkets Hjerte*, som for ham var et Himmerig paa [|A:49](#)Jorden, og den “*Maidag*” han uudslettelig indpræntede sit Navn i denne Minde-Tavle, den skal være hans rette Mindefest, thi den fri og lydelige, men ogsaa beskedne og kiærlige Folke-Stemme i *Roskild* og i *Viborg* skal i Gierning og Sandhed skiænke Hans Navn og priselige Eftermæle den *Udødelighed*, som

kun tilfalder Menneskehedens kronede Velgiørere, de sande Folke-Hyrder og Lands-Fædre paa Jorden!

Kun i Chor med denne virkelige Folke-Stemme har selv de ypperste Skjalde-Kvad om Jordens Guder, som Folke-Sang, den ægte Klang og det friske Liv, der gjør dem til uforvisnelige Hæders-Krandse for Navnet, de omslynge; men ligesom den folkelige, fædrelandske Tone udmærkede Kong *Fredriks* Skjalde og spaaede Gienfødelsen af alt det Folkelige, saaledes skal vist ogsaa Folke-Mælet, skøndt det er lavt endnu, hæve sig til Skjaldenes Høisang i de Bølge-Toner, som tidlig fødtes til det Samme og skal aldrig døe! Ja m. H. Skjaldene er Folke-Aandens og Folke-Hjertets fødte Præster og Profeter, som vel i forvirrede og unaturlige Dage kan blive Folket fremmede, men *Skjalde-Kvadet* og *Folke-Stemmen* er dog Tvillinger, som hvilede under een Moders Hjerte, og blive derfor aldrig hinanden saa fremmede, de jo kiendes igien, naar de mødes, og adskilles aldrig saa vidt i Verden, at jo Bjergene, der optaarne sig imellem dem, kan overkømmes, og det ingensteds saa let som i Danmark, hvor Bjergene kun er Bølger, og Barndoms-Glæder gaae aldrig af Minde, saa her mødes |A:50sikkert de adskilte Tvillinger i *Folke-Sangen* om *Frederik den Sjette*, og synke i hinandens Favn, til levende Beviis derpaa, at hos os ruster gammel Kiærlighed aldrig!

I Vartou Kirke.

(16de Jan. 1840.)

Før Talen.

Mel. Hvo veed hvor nær mig er min Ende.

- 1 Velsignet er den Konges Minde,
Som elsked Ret og Miskundhed!
Og mens Aarhundreder henrinde,
Med Æren hviler han i Fred.
O! Miskundhed er Livvagt god,
Og Sandhed Thronens gyldne Fod!

- 2 Vort Fædreland var, af Guds Naade,
Miskundelige Kongers Hjem,
Som Hjertet lod for Spiret raade;
Hensovet nys er En af dem!

O! Miskundhed er Livvagt god,
Og Sandhed Thronens gyldne Fod!

3 Hans Kraft var vel hans Ungdoms Smykke,
Dets Ædelsteen dog Miskundhed;
I Kiærlighed Han fandt sin Lykke,
Hans Lov var Ret, Hans Lyst var Fred!
O! Miskundhed er Livvagt god,
Og Sandhed Thronens gyldne Fod!

4 |A:51| For Konger sjelden Taarer rinde
Saa varme og saa mangefold,
Velsignes skal den Herres Minde
Paa Daners Mark fra Old til Old.
O! Miskundhed er Livvagt god,
Og Sandhed Thronens gyldne Fod!

5 Som Vidnesbyrd af ædle Sjæle,
Med Taareblik og dæmpet Røst,
Det være skal hans Eftermæle:
"Det Rettes Ven, de Ringes Trøst."
O! Miskundhed er Livvagt god,
Og Sandhed Thronens gyldne Fod!

6 For Gud er ingen Mand retfærdig,
Og daarlig Støvets Roes af Dyd,
Men Miskundhed er Naaden værdig,
Og Kiærlighed er Engles Fryd!
Halleluja! vor Gud er god!
Hans Miskundhed er Livets Flod!

7 Halleluja! Han kom til Jorden,
Som os forligde med vor Gud!
Halleluja! Det kom til Norden,
Det himmelsøde Julebud:
Nu Sandhed Naaden tog i Favn,
Guds Fred i *Jesu Christi* Navn!

|A:52|

Miskundhed og Sandhed skal bevare en Konge og ved
Miskundhed understøtter han sin Throne.

Christne Venner!

Saaledes lyder (efter Ordsprogenes 20de) den anordnede Text til

Kirketalen over Kong *Frederik* den *Sjette*, og vel er det en egen Sag med de *anordnede* Texter til Ligprækener over Konger og Fyrster, saa dem maa man tit forlade strax, naar man vil være Sandhed tro; men hvem der skal tale ved *Frederik* den *Sjettes* Grav, kan dog aldrig ønske sig bedre Indgangs-Ord end disse; thi *Miskundhed* og *Sandhed* var det aabenbar, der saa hæderlig og glædelig udmærkede vor hensovne Konge, og vi kan trøstigt sige: *Miskundhed* og *Sandhed bevarede* ham alle hans Dage, de skal *bevare hans Navn* og de skal *bevare hans Sjæl* evindelig.

Ja m. V. det er os alle vitterligt, at Naade og Miskundhed er baade hos Gud og Mennesker Medlidenhed med de Arme og Ulykkelige, Barmhertighed og Skaansel mod Overtrædere, og at *Sandhed* er baade Ordholdenhed og Sanddruhed, Ærlighed, Oprigtighed og Trofasthed, og vel findes Intet af alt Dette fuldkomment uden hos Gud, eller reent og lydesløst hos noget syndigt Menneske, men dog er vi dertil skabte i Guds Billede, og dog er dette Billede, Gud skee Lov! ei saaledes udslettet hos Alle, at deraf jo **IA:53** netop som *Miskundhed* og *Sandhed* findes herlige Levninger og lysende Spor, og jeg tør godt for min Deel give Kong *Frederik* den *Sjette* det Vidnesbyrd, at hos ham fandt man disse herlige, elskelige og velsignede Egenskaber i en sjelden Grad og med en sjelden Reenhed. Jeg tør give Kongen dette *personlige* Vidnesbyrd for Guds Ansigt og i Alles Paahør, og da jeg tør, saa skal jeg, ikke blot for de mange og gyldige Prøver, jeg, giennem et Tidsrum af tredive Aar har seet derpaa, men især fordi Vidnesbyrdet neppe paa nogen Enkeltmands Læber kan være mere umistænkeligt end paa en Præstemands af den gammeldags Tro og Tankegang, hvis Bane var tornet og hvis Skæbne i *Frederik* den *Sjettes* Dage ei sjelden var tung. Ja, derfor skal jeg her give Kongen det Vidnesbyrd, at ogsaa mod mig var han saa naadig og deeltagende, sanddru og oprigtig, ordholden og trofast, som man sjelden finder en Mand i nogen Livsstilling, og sjeldnest paa en Throne; men dog maa jeg skynde mig at lægge til, det er mere en Trang for mit Hjerter, som elskede Kongen, at give ham dette høitidelige Vidnesbyrd, end det er en Vinding for hans Eftermæle; thi han har et større Vidnesbyrd end dette: i de kongelige Gierninger, Gud gav ham Lyst og Lykke til at udmærke sin Regiering ved, og i *Folkets Røst* giennem meer end et halvt Aarhundrede, Folkets Røst, der forkyndte hans *Miskundhed* og *Sandhed*, saa at sige fra hans Vugge til hans Grav, og netop **IA:54** lydeligst ved Graven. Ja m. V. her giælder det i *Sandhed*, hvad i vore Dage saa ofte og saa grovelig mistydes, at Folkets Røst var Guds Røst, en høiere Indskydelse, thi her gaaer Syn for Sagn, at ved *Sandhed* og *Miskundhed* bevaredes baade Kongen og hans Rige, til et Vidnesbyrd for alle dem i Høiheden, at *Sandhed* og *Miskundhed* er en bedre Livvagt end Stridsmænd i hundredtusindtal og give Thronen en fastere Fod end al Verdens Stats-Klogskab.

En gammel Viismand sagde rettelig, at Ingen er at prise lykkelig, før han har fuldendt sit Løb og hviler ved Maalet, og det saae Man i *Sjette Fredriks Dage* mærkelig stadfæstet paa *den Vældige*, der enstund pristest over al Verden som Lykkens udkaarede Yndling; men derfor skal netop *Frederik* den Sjette nu, da Han, efter megen Kamp og Møie, mange vel overstandne Uheld, synker saa majestætisk som mueligt til Hvile, pristes lykkelig blandt Kongerne paa Jorden; det skal siges høit og skrives til den kommende Slægt, at han var den Lykkelige, som vandt Prisen i sin Tid, og det fordi han ikke, som Hine, forlod sig paa Heste og Vogne, Sværd og Bue, egen Kraft og Vidskab, men kom Herrens vor Guds Navn ihu, saa hans Valgsprog var "*Gud og den retfærdige Sag*," Retfærdighed og Dom var hans Thrones Støtter, Miskundhed og Sandhed Herolderne, som gik frem for hans Ansigt!

Ja m. V. jeg mindes det grandt, hvor stolt Danmark var af sin livsalige "*Kronprinds Fredrik*," og Efterslægten skal ikke glemme det, at mens det hørde til Dagens Orden at bespotte Majestæter, mens En af Verdens berømteste Throner sank i Gruus, og alle de Andre vaklede, da gienlød det trindt i *Europa*, at den *Danske Throne* hvilede urokkelig paa Folkets Kiærlighed, Kronprindsen af Danmark, som arbeidede Dag og Nat paa at gjøre Folket oplyst, frit og lykkeligt, hvis Øre ei blot var aabent for den almindelige Stemme, men ogsaa for hver Enkelts, selv den Ringestes Klager og Bønner, og hvis kongelige Hjerte ei alene blødte over Bondens Lænker i sit Fædreland til de knustes, men ynkedes selv over Negeren i det Fjerne og ærede Mennesket i ham, det var en Fyrste, som hvert Land maatte ønske sig, det var en Himlens Velsignelse for det Land, han kaldte sine Fædres og kaldtes til at styre, saa, levede han sin Alder ud paa Thronen, da maatte man prise det lille Danmark lykkeligt fremfor alle de store Verdens-Riger!

Dette var hvad jeg idelig hørde i min Barndom, og vel hørde jeg ikke iaftes med disse mine Øren hvordan *Farvellet* lød, da Kongens Liig udførtes ad den samme Stads-Port, hvorigiennem han, netop for halvtredsindstyve Aar siden, under Folkets Jubel, holdt Indtog med sin unge Brud, den ædle, fromme og trofaste Ægtefælle, vor ærede og elskede Enke-Dronning, der sørger nu med gammel Majestæt og finder kun Trøst i sine Taarer og i sin Tro paa det evige Liv; vel hørde jeg ikke Hovedstadens Farvel til Konge-Liget, men hele Europa skal høre Konge-Livets Eftermæle, **A:56** og bekiende, at det giennem mange Aarhundrede ei hørde Magen. Ja, det er kun lidet, at *Frederik* den Sjettes Ligbegængelse, hvorved han baade med Haand og Mund løftes til Skyerne af et taknemmeligt Folk, fordunkler alle samtidige Fyrsters; thi selv i *Danmark*, rig paa livsalige Konger og paa Kiærlighed til dem, selv her hørdes kun Mage til Sørge-Høitid i dunkle Rygter fra Oldtids-Dage, og det

skiøndt Danmark var sjelden dybere fornødret, sjelden eller aldrig i ligelang Tid hjemsøgt af saamegen verdslig Modgang og Ulykke, som i *Frederik den Sjettes* Tid, saa al hans og Folkets Modgang satte kun den Sandhed i et klarere Lys, at *Miskundhed* og *Sandhed* er, trods al Verden, mægtige til at bevare en Konge og befæste hans Throne, mægtige til at bevare hans Indgang og Udgang evindeligt.

Ja m. V. har *Miskundhed* og *Sandhed*, som vi veed de har, bevaret Kong *Frederik den Sjette* fra hans Indgang paa den store og herlige, men tornede og slibrige Løbebane, der aabnede sig for Ham, til hans Udgang, efter et halvt Aarhundredes Forløb, vel det farligste Tidsrum for Kongers Roes og Throners Sikkerhed, der endnu oprandt paa Jorden; da tør vi dristigt sige, at *Miskundhed* og *Sandhed* vil ogsaa bevare hans Navn i en høilovlig, velsignet Ihukommelse til de sildigste Slægter.

Det skal nemlig ikke dølges, at der var en Tid i *Frederik den Sjettes* Regiering, da mange sammenstødende Uheld, Feil og Mangler paa begge |A:57 Sider, baade Kongens og Folkets, og fremfor Alt den overalt herskende Mangel paa levende Christendom og giensidig Tillid, bragde vel ikke Kongens Throne, men dog hans Navn og Roes i Fare, saa for Verdens Øine syndes det rimeligt, at Folket, som jubede ved hvert Skridt han gjorde i sine Ungdoms-Dage, vilde staae ligegyldig ved hans Baare eller kun sukke over skuffede Forventninger; men just derfor er Hans Navn og Roes udødelige, thi de døde og stod op igien imens han levede, de har giennemgaaet deres Skiærsild, og gik ei blot uskadte giennem Ilden, men udgik luttrede, med dobbelt Glands, saa den Roes, hvormed Han lægges i sin Grav er endnu større end den, hvormed han i sine Manddoms-Aar besteg den Fædrene Throne, hvis Støtte han længe havde været, ligesom ogsaa hans sidste Storværk aabenbar fordunkler det Første, saa man siger med Rette: *Stavnsbaandets Løsning* i hans Ungdom var kronprindselig, men *Folkeraadets Oprettelse* i hans Alderdom var *Kongelig!* Skulde derfor *Frederik den Sjettes* Navn og Roes nu nogensinde uddøe i Danmark, da maatte det aabenbar være, fordi *Miskundhed* og *Sandhed* uddøde, thi saalænge de leve iblandt os, kan *Almuen* jo dog umuelig glemme Hans *Miskundhed* og *Sandhed*, som ikke blot knuste Lænkerne, der giennem mange Aarhundreder havde betyngt og vanæret den, men tog sine adlede Bønder paa Raad om Rigets Vel, gav dem liflige Værelser ved sin høire Haand; og saalænge den |A:58 fri *Folke-Stemme* lyder, som *Frederik den Sjettes* Enevoldsmagt opvakke fra de Døde, maa den jo nødvendig ophøie hans Navn og forkynde hans Priis, som den skylder sit Liv, hvis den vil blive *Sandhed* tro, og være det Danske Folks Hjertesprog! Ja m. V. vel er det kun i *Guds Rige* den *Miskundhed* og *Sandhed*, Psalmisten synger om, kan mødes, ligesom kun *det* er de Levendes Land, hvor Retfærdighed og Fred kyskes, og hvor *Sandhed* skal opvoxne af Jorden, maa

Retfærdighed nedstige fra Himlen; men dog er der ingensteds paa Jorden, hvor naturlig Miskundhed og menneskelig Sanddruhed har bedre hjemme end i *Danmark*, og, Gud være lovet! Hans Rige er jo dog ogsaa kommet til os, saa fremfor Alt i Danmark er det umuelig Andet, end at den Konge, hvem Miskundhed og Sandhed bevarede og gjorde hans Medlevende saa dyrebar, Han jo ogsaa ved Miskundhed og Sandhed vil bevares i Efterslægtens taknemmelige og kiærlige Erindring.

Og maae vi da ikke vel, ogsaa paa dette Sted, som indviedes til Forkyndelse af den dybe, alvorlige Sandhed, at et Menneskes Herlighed er som Græssets Blomst, der visner og affalder, kun *Guds Ord* varer evindelig, ogsaa her prise *Frederik den Sjette* lykkelig! Jo m. V. det baade tør og vil jeg, og jeg siger høit, at hvem der indbilder Konger, at deres Undersaatters naturlige Kiærlighed og Hengivenhed, og Efterslægtens Priis i et udødeligt Navn og en velsignet Ihukommelse, at det er kun Tant og **A:59**verdslig Forfængelighed, de begaae en blodig Synd baade mod Folk og Fyrster, og hvor christelig de da end skabe sig og paa hvormange Bibelsprog de end beraabe sig, saa fandt de dog hverken den Tankegang i vor *Hellige Skrift*, eller lærde den Viisdom af Herrens Aand; thi der staaer ikke blot skrevet paa et enkelt Sted, men det er Tanke-Gangen giennem hele den hellige Historie, at en høilovlig, velsignet Ihukommelse, et udødeligt Navn i Undersaatternes Hjerte, er Kongens Lykke, en Guds Velsignelse og et ufeilbart Kiendetegn paa Himlens Yndest.

Men, tør og vil jeg da sige, det kunde nytte et Menneske, om han vandt al Verden og dens Priis, naar han tog Skade paa sin Sjæl?

Nei, det være langt fra mig at modsige *Herren* eller fornægte min inderlige Overbeviisning om Hans Sanddruhed, og om den *himmelske* Udødelighed, hvormed den Jordiske ei taaler mindste Sammenligning; men jeg siger: *Miskundhed* og *Sandhed* vil ogsaa bevare Kongens *Sjæl* evindelig.

Vist nok er det ikke Kongens eller vor *egen* Miskundhed og Sandhed, men alene *Guds*, der kan bevare en Sjæl, og vi troe, at Guds *Naade* og *Sandhed* er født paa Jorden med *Jesus Christus*, saa der er intet andet Navn under Himlen givet Menneskens Børn, Høie eller Lave, at saliggjøres i, og jeg har i Kong *Frederik den Sjettes* levende Live stræbt at tjene, at tækkes og at prise Ham saaledes, at jeg ei skulde svigte eller fortørne vor Him**A:60**melske Konge, *Jesus Christus*, som lønner sine troe Tjenere med Livets Krone, saa jeg kan umuelig nu, da Kongen er hensovet, fristes til at prise Ham salig paa min Troes og Christi Evangeliums Bekostning. Hverken siger jeg derfor, at Kongens egen Miskundhed og Sandhed kan bevare Hans Sjæl, heller ikke, at jeg veed, hvad neppe stod klart for Kongen selv, *hvormeget* Han troede paa vor Herre *Jesus Christus*; men jeg siger dog ikke blot, at Kong *Frederik den Sjette*, opdraget i en deels

for Himlen lige gyldig, deels aabenbar vantro Tid, og en Hader af al Hykleri og Falskhed og af al Strid om Troen, og lige gyldig for *Skinnet*, at Han havde *Skin* af langt mindre Tro og Guds frygt end jeg er vis paa, der var i Hans Hjerte; jeg siger ogsaa, at *naturlig* Naade og Miskundhed, *menneskelig* Sandheds-Kiærlighed, Ærlighed, Oprigtighed og Trofasthed udgjør et Hjertelag, uden hvilket al Christendom er tom og luftig, død og magtesløs, og udgjør et Hjertelag, som tækkes Gud, *hvorsomhelst* det finder, og skal finde Bod for alle Brøst og Mangler i *Hans* Naade og Sandhed, som elskede Verden saa, at Han hengav sin eenbaarne Søn, for at hver den, som troer paa Ham, skal ikke fortabes, men have det evige Liv. Salige ere de Barmhjertige! siger Herren, thi dem skal times Barmhjertighed og salige ere de Fredsommelige! thi de skal kaldes Guds Børn, og salige ere de, som hungre og tørste efter Retfærdighed! thi de skal mættes, og ligesom Han selv forsikkrer, at hvem **1A:61** der er *af Sandhed*, hører Hans Røst, saaledes vidner Hans Apostel i den samme Aand, at kun de skal fordømmes, som ikke vilde annamme *Sandheds-Kiærlighed*, og derfor er jeg vis paa, at hvad der end kunde fattes i Kongens Christne Tro og vitterlige Tilegnelse af Guds Naade og Sandhed i *Christo Jesu*, saa vil dog Guds Miskundhed og Sandhed, ja, vor Herre *Jesus Christus*, saavist bevare Hans *Sjæl* evindeligt, som Han var den naadige og barmhjertige Konge, den ærlige, sanddru og oprigtige Sjæl, baade Hans Ord og Gierninger, giennem meer end et halvt Aarhundrede, i Modgang og Medgang, vidnede saa klart, som de kan vidne om Nogen af os, Han visselig var! Derfor lader jeg det ikke blive ved Ønsket for vor elskede Konges Sjæl og Salighed, som alle Christne nødvendig dele med mig, men siger med velberaad Hu, at Han, som lever i vort Hjertes Priis, Han "hviler sødt i *Paradis*," thi netop fordi jeg veed, det er meer end alle mine Medchristne tør sige, netop derfor skal jeg sige det, da jeg tør, og ei tillade, det tages for en blot Taler-Blomst, hvad der er mit Hjertes glade Vished, hvorom jeg ei kan eller vil tvistes med Nogen, men som jeg heller hverken lader mig fravriste eller kyse til at dølgge, da jeg, uden den, maatte, som en Christen, staae taus ved den Konges Grav, jeg saa inderlig ærede og elskede, kunde umueligt sagt, at Miskundhed og Sandhed *bevarede* Ham. Nei m. V. jeg maa nødvendig idag som altid sige, at den er ilde bevaret som **1A:62** bliver fortabt, og vedkiende mig den Tro at det kun er i *Christo Jesu* Guds Fred, som overgaaer al Forstand, forvarer Hjerte og Tanker, saa kun fordi jeg troer at *Guds* Miskundhed og Sandhed vil bevare Kong Frederiks Sjæl evindeligt, kun derfor kan jeg med Glæde dvæle ved Mindet om hvordan de bevarede ham under Levnetsløbet og vil bevare Hans Navn i en høilovlig Ihukommelse til de sildigste Slægter.

Amen! i vor Herres *Jesu* Navn, Amen!

Efter Talen.

Mel. Jesus han er Syndres Ven.

- 1 Blomsten lig, al jordisk Glands
Falme skal i Hast og blegne,
Stolte Kiæmpers Ærekrands
Hurtig visner allevegne;
Men, Kong *Fredrik!* i vor Favn
Er udødeligt dit Navn.

- 2 Bøgen lig, som fæster Rod
Kongelig i vore Skove,
Mindet om vor *Fredegod*
Voxe skal paa Tro og Love,
Grønnes lyst i Danevang,
Aarlig under Fuglesang!

- 3 Fredegod med Fryd opkaldt,
Friheds Ven paa lovfast Throne,
|A:63Folkelig i Eet og Alt,
Faderlig med Graahaars-Krone,
Lever op i Hjertets Priis,
Hviler sødt i Paradiis!

|US:328

I Danske Samfund.

(28de Januar 1840.)

Mel. Herr Peder kasted Runer over Spange.

- 1 Kong *Fredrik* flytted langt fra Taare-Pilen,
Fra Verdens Tummel ind i Kirke-Hvilen!
Der slumrer han saa rolig,
Der drømmer han saa sødt,
Der toner det saa liflig:
Der kommer Liv i Dødt.
Faure Ord fryde Skjaldens Hjerte,

Faure Ord volde Skjalden Smerte,
Faure Ord!

2 Kong *Fredriks* Fødselsdag, i Vinterlaget,
Blev gammel vant i Nord til Æres-Flaget,
Til Gilde og til Gammen,
Til skjemtefulde Ord;
Nu møder den paa Marken
Til sig kun Sørgeflor!
Fredriks Dag fryded mangt et Hjerte,
Fredriks Dag volder Skjalden Smerte,
Fredriks Dag!

3 |A:64|US:329 Mit Øie var saa vant til Æres-Flaget,
Min Haand saa gammel vant til Harpeslaget,
Mit Øre og mit Hjerte
Til Folkets glade Sang;
Jeg slaaer paa gamle Strænge,
Men død er deres Klang!
Fredriks Røst fryded Skjaldens Hjerte,
Fredriks Røst savner han med Smerte,
Fredriks Røst!

4 Farvel, I Strænge! som paa *Fredriks-Dagen*
Med Glædeslyd afbrød saa ofte Klagen,
Og toned om den Gode,
Men dog saa klippefast,
Hvis sanddru Læbe tier,
Hvis ømme Hjerte brast!
Fredriks Dag har opgivet Aanden,
Sidste Gang Harpen fristed Haanden,
Sidste Gang!

5 Kong *Fredrik* flytted langt fra Taare-Pilen,
Fra Verdens Tummel ind i Kirke-Hvilen!
Der slumrer han saa rolig,
Der drømmer han saa sødt,
Der toner det saa liflig:
Der kommer Liv i Dødt.
Faure Ord har forvoldt mig Smerte,
Faure Ord fryde dog mit Hjerte,
Faure Ord!

|A:65| Mine Herrer!

Naar jeg hos de gamle *Græker* læser om “de Saliges Øer i Oceanet,
hvor de ædleste, lykkeligste Sjæle ei omflagre som tomme og luftige

Skygger, men føre et glædeligt Liv efter Døden, da tænker jeg altid paa de *Danske Øer* og fremfor Alt paa vort yndige *Sælland*, og skøndt jeg ikke er barnagtig nok til derom at ville trættes med Nogen, eller giøre det til en patriotisk Troes-Artikel, saa er det dog i mine Tanker langt andet end en Flyve-Grille og i min Mund langt meer end en Taler-Blomst, thi jeg troer det virkelig selv, og vilde gjerne overtale alle mine [|US:330](#) Landsmænd til samme Tro. Her kan da *Philisterne* gribe mig paa frisk Gierning, som den, der selv bekiender, han vil udbrede hvad de tør (og paa en vis Maade uden al Fare kan) vædde deres Hoved paa, er den groveste *Overtro*; men for ikke selv at giøre det galere end det er, maa jeg dog skynde mig at tilføie, at den Tro eller *Overtro* (thi for Titler er det ikke værdt at fægte, dem har vi Nok af) den Tro eller *Overtro*, jeg i denne Henseende vedkiender mig og har Lyst til at udbrede, er ingenlunde den, at enten *Sælland* eller *Fyen* eller *Smaa-Øerne* virkelig i Oldtiden var det *forlorne Paradis*, men blot at *Phønicerne*, fra hvem jeg med god Grund udleder alle de Græske Sagn om "Oceanet," med "de Saliges Øer" virkelig meende vore deilige Holme i Hav og især Dronningen blandt dem Alle, som her favner os, [|A:66](#) og at Sagnet var vel ikke prosaisk, men dog mythisk og poetisk sandt og velgrundet.

At nu selv Navnet paa vor Dronning-Øe, enten vi udtale det "*Sælland*" eller "*Sjælland*," spiller paa Sjæl og Salighed, det er vel kun en Sprog-Bemærkning, der, med *Grammatikernes* Tilladelse, er langt fra at giøre Sagen klar, men det tjende dog naturlig til at give Sagnet sin Billed-Dragt, naar Mythe-Smeden ellers fandt Noget paa de Danske Øer, som var Dragten værd, og det mener jeg, han maatte finde i det mageløs hjertelige *Minde*, hvori de kiære Hensovede maae have *levet* heroppe i *Fredegods-Tiden*. Det var nemlig i den Tid, da *Kvinden*, som dukkede op ved *Arne-Stedet*, lokkede Kong *Hading* til sig med den friske *Urtekost* midt om *Vinteren*, og bar ham saa under Kaaben i Mulm baade forbi de *tause* Skygger i *Grækernes* Hades og forbi de *Larmende*, med Døden Kæmpende, i *Nordboens* Valhald, bar ham lige til *Paradis-Muren*, hun vel ikke kunde overstige men dog overslynge med sit *Hane-Hoved*, saa det paa *Hane-Galet* fra den anden Side hørdes, der virkelig kom Liv i Dødt. Man vil nu vel sige: det er aabenbar en *Fabel*, hvorpaa Intet kan bygges, men jeg tør dog troe, den godt kan bære hvad jeg vil bygge paa den, thi det er kun Moralen, at han, der gjorde *den* Fabel, og de, den tækkedes saa vel, at de giemte paa den giennem Aarhundreder, de har ikke engang efter Døden taget til Takke med Skyggespil, [|A:67](#) men havt særdeles Lyst til ægte Udødelighed, og har af "Kvinden i Barmen" faaet Nys om, at, skøndt de ikke kunde tage den med Staalhandsker, var den dog langt meer end et Hjernespind. Saadanne *Hjerter*, slutter jeg nu, maatte være villige og findes mægtige til, i en for de Fremmede

|US:331forbausende Grad, at dele deres Liv med deres kiære Hensovne, "lade dem *leve* med sig" i frisk Minde og bestandig Erindring; men skulde denne Slutning findes overilet, og skulde selv alle vore Oldsagn om *Skjolds* og *Frodes* og *Rolvs* og alle Skjoldungers Minde paa Marken findes utilstrækkelige til at godtgjøre Livet efter Døden paa de Danske Øer, saa mener jeg dog, vor egen Erfaring kan rigelig udfylde hvad der fattes i det historiske Beviis; thi at det *Danske Hjerter endnu* staaer i et ganske besynderlig levende Forhold til *de* Hensovne, det virkelig elskede, det synes mig, *Frederik den Sjettes Død* har sat uden for al Tvivl. Jeg slutter i det mindste menneskeligviis: gaaer det saaledes med den tørre Stamme, hvordan ikke da med den Grønne! er det Danske Folks naturlige Kiærlighed endnu i Alderdommen saa grændseløs, at den strækker sig, hvem veed hvor langt, ind i den anden Verden, og saa kæk, at den tør kæmpe selv med Døden om sine Yndlinger; hvordan maa da ikke dette Folks første Ungdoms-Kiærlighed have været, og hvad Under at *Tyriernes Skjalde*, som var Vidne dertil, eller hørde Rygte derom, besang vore Øer som de ædleste Sjæles lyksalige Opholdssted efter Døden!

|A:68Dog m. H. jeg har ikke glemt, det var *Frederik den Sjettes* Forhold til *Modersmaalet*, *Folkesangen* og *Fædrenelands-Historien*, jeg lovede Dem sidst at tale om paa Hans falmede Fødselsdag, men disse Ting hænge ikke blot i mine Tanker, men i sig selv paa det Nøieste sammen med de Saliges Øer i Oceanet, thi kun *der* føre ogsaa disse et glædeligt Liv, og selv er de derfor Grade-Stokkene, hvorpaa man kan tælle sig til, hvor koldt eller varmt det er i Folkets Hjerter-Kammer, saa naar *Modersmaalet* synker i Støvet, *Folkesangen* hendøer og de hjemfødte *Oldsagn* skrives i Glemmebogen, som det skedte hos os fra *Valdemarernes Dage*, da falder det end ikke *Skjalde* med den mest udsvævende Indbildningskraft ind at sige, Sjælene føre der selv efter Døden et glædeligt Liv, og paa den anden Side maatte en Mand, som var klog paa Menneske-Livet, og havde lagt Mærke til, at der under *Frederik den Sjette* paany kom Liv i *Modersmaalet*, i *Folkesangen* og i *Fædrenes Ihukommelse*, en saadan Mand maatte med Sikkerhed kunne forudsagt den overordenlige Varme, det *Danske Hjerter* har viist ved Kongens Død, og vil endnu klarere vise ved at holde hans Navn ilive og give Hans Minde en varig Friskhed, saa Fremmede, der høre os tale og synge om Ham, skal ikke ret vide, om han er død eller levende!

|US:332Er det nu sandt, hvad jeg her, indtil videre, maa forudsætte som en afgjort Sag og historisk **|A:69**Kiendsgierning, at der under *Frederik den Sjettes* Styrelse kom nyt Liv i *Modersmaalet*, *Folkesangen* og *Fædrenes Ihukommelse*, da følger det vel ikke af sig selv, at han derfor stod i et *levende* og *inderligt Forhold* til dem, men da ingen Dansk Konge i mange Aarhundrede

er blevet saa lydelig og liflig besunget paa Modersmaalet, saa kiærlig fulgt til Jorde og saa forsikkert om et levende Minde, saa kan jeg umuelig tage i Betænkning at sige, der gik og der gaaer Syn for Sagn, at *Frederik den Sjette* stod i et levende, ægteskabeligt Forhold til vort Modersmaal, og i et levende, faderligt Forhold til den folkelige Sang og mindelige Tale paa Modersmaalet, derfor græd de ved hans Baare og skal bestandig ære og takke ham i hans Grav!

Hermed vil jeg nu vist ikke sige, at Gienfødselen eller Oplivelsen af alt det Folkelige hos os var *Kongens* eget *Værk*, thi jeg har aldrig dulgt, vil ikke heller dølge, at dertil udkræves en langt høiere Kraft end der hviler selv i den enevældigste Konges Haand, saa naar Jordens Mægtige vil være Skaber-Aander, da bliver Skabningen derefter, idelt Fuskeri, som, naar det glimrer mest, er dog kun *Skin*; men jeg vil dog ikke blot sige, hvad der er Alle vitterligt, at denne Folke-Aandens Oplivelse tilsigtedes og understøttedes af Kongen, men at, efter min Overbeviisning, var den kun muelig under en i alle Maader saa livsalig og folkelig Konge, som *Frederik den Sjette*.

Ja m. H. for at begynde fra Vuggen, da miste **A:70**de *Frederik den Sjette* sin kiødelige Moder saa tidlig og under saadanne Omstændigheder, at vi vel maae sige: han kiendte ingen anden *Moder* end *Danmark*, derfor blev ogsaa *Dansk* hans *Modersmaal* og som Kongens Modersmaal kom det jo ogsaa paa Thronen. Dette vilde nu vist nok kun være et Ordspil, eller Thronbestigelsen vilde i alt Fald kun været en forfængelig Ære, hvis der ikke havde været mere *Dansk* hos Kongen end *Tungen*, men dog var *Tungens* *Danskhed* ogsaa nødvendig, naar ikke hans *Danske* Hjerte skulde være stumt og magtesløst; thi det er ingenlunde Nok, at en Konge forstaaer sit Folk, som man forstaaer en Fremmed, paa hvis Sprog man kan udtrykke sig til Husbehov, nei, Folkets Modersmaal maa ogsaa være Kongens, om de skal finde en Fader paa Thronen, og alle andre Sprog maa Han betragte som "fremmede," hvis Han skal lade Folkets Hjertelag, Tankegang og Talemaade vederfares Ret.

De veed m. H. jeg er langt fra at sige, der under *Frederik* **US:333**den *Sjette* blev gjort for vort Modersmaal enten Alt hvad der kan gøres, eller selv hvad der maa skee, før det i Sandhed kan siges at *herske* i Landet, og jeg har ingenlunde glemmt, at selv da Kongen aabnede Dørren for *Dansken* i *Soer*, den igien smak i som af sig selv og sprang i Baglaas, og trænger hardt til at lukkes op paany med "*Kongens Nøgel*." Nei, ogsaa her er visselig Roes Nok at høste for *Christian den Ottende* **A:71**og alle Hans værdige Efterfølgere, thi baade trænger Modersmaalet til at leve længe paa en fortrolig Fod med *Konger* og *Dronninger* og alle dem i Høiheden, for at tilbagevinde, vel ikke sin gamle Majestæt, thi den bevarede Modersmaalet selv i Trælle-Dragten, men dog tilbagevinde den majestætiske Holdning og Gang, Fiinhed og Frimodighed, der

nødvendig maatte hardtad ganske tabes, mens Dansk til daglig Brug kun *herskede* i Hytten og i Borgestuen, og vilde været uerstattelig forlorne, hvis ikke **Dannekvinden** havde været saa poetisk, som hendes *Skjalde-Sønner* i de sidste Dage røbede; baade trænger Modersmaalet til kongelig Dannelse og høviske Sæder, og det trænger til kongeligt Forsvar paa Dronning-Stolen, thi det vil aabenbar holde hardt, før *alle fremmede* Sprog, som vil trives i *Danmark*, gjør deres Pligt, falde til Føie, knæle for *Dronningen* og bringe hende Gaver. Kun maa det aldrig glemmes, at det var *Frederik den Sjette*, der høit ophøiede den dybt Fornedrede, og gjorde Kæmpe-Skridtet, ved at sætte *Modersmaalet* paa *Thronen* og gjøre *Folke-Stemmen* til sit *Raad*, og skulde *Danmark*, som Gud forbyde! nogensinde faae en Konge, som foragtede vort Modersmaal, da vilde han og lære, der er kommet baade Liv og Kraft og Kiækhed i det, saa *efter Frederik den Sjettes* Dage fnyser *Dansken*, som en fornærmet Dronning, blot ved Tusindedelen af den Un|A:72dertrykkelse, Spee og Spot, den under sine Trællekaar taalmodig bar.

De har vel seet m. H. at der iaften ikke blot tales og synges *Dansk* paa *Studigaarden*, men at *Programmet* er blevet et Forspil til en *Nydansk* Rimkrønike, og De veed vel at Sligt var neppe tænkeligt i *sex* Aarhundreder; men troer De vel, det var mueligt efter denne Dag, efter den *Danske* Sørgehøitid over *Frederik den Sjette*, at der igien kunde enten |US:334tales, synges eller skrives paa *Latin* eller noget andet *fremmed* Sprog ved *Kongelige Høiskole-Fester* iblandt os, uden at *Danmark* gienlød af Harme? Jeg i det mindste troer, nei, og jeg haaber meer end det, haaber at den Dag er nær, da man vil finde det ligesaa latterligt i *Danmark* ved andre Leiligheder at bevise sin gode *Classiske* Dannelse med slet *Latin*, og vil finde det soleklart, at man derved kun forgiæves stræber at skjule sin Aandløshed, men viser langt tydeligere end man ønskede sin Ringeagt saavel for Folkets naturlige Følelse og Tankegang som for Dets Tungemaal.

Hvad nu *Folke-Sangen* angaaer, da forstaaer jeg derved ikke Noget, der blot staaer paa Papiret, men virkelig Sang i Folkemunde og i Folkets Aand, og jeg maa derfor indrømme, at Dens fornyede Liv er endnu saa spædt, at det af alle kortsynede og tunghøre Folk lader sig betvivle, og af fornemme Folk ustraffet foragte; men at dog Folkesangen virkelig gienfødtes under *Frederik den Sjette*, |A:73gienfødtes med *Frydesangen*, der for *halvtredsindstyve* Aar siden gienlød over hele Riget ved *Frederiks* og *Maries* Bryllup, det kan i det mindste jeg ikke lade mig aftrætte, som i min Barndom hørde Malkepiger synges "Nys fyldte skøn Sired sit attende Aar," og havde jeg end aldrig siden mærket saadanne Livstegn, maatte jeg dog erklære det for umueligt, at noget Folkeligt, som fødtes under *Frederik den Sjette*, kunde uddøe under ham. Vist nok tør jeg ikke

berømme hans Skjalde for at have gjort nær Alt hvad de kunde og burde til at understøtte den gamle Folkesang, der fra Kæmpevisernes Dage aldrig ganske uddøde, og at opfostre den Ny, men de satte dog Alle en Ære i at rime hvad Folket vilde synge, saa hvad enten den lille Fugl, der synger som det klinger godt i alle Danske Øren og gienlyder i alle Danske Hjerter, herefter skal dø eller leve, tør jeg dog sige, at saalænge der er Een tilbage af Kong *Fredriks Skjalde*, saalænge lever den, var det endog kun i Skjaldens eget Bryst og for hans Øre. Vist nok vil der anderledes folkelig Virksomhed end hidtil fra Skjaldenes Side, varm Deeltagelse hos deres Venner og Kyndinger, og derhos Lykke til, om Folkesangen skal tilbagevinde sit kraftige og frydelige Liv iblandt os, som den unægtelig fattes; men der er dog ingen Grund til at lade Haabet fare, og det voxer hos mig, hvergang en Kæmpevise eller andre Sange, som ogsaa Bønder kunde og vilde istemme, toner i vort Samfund. Ja, mine Herrer! har Varsler endnu |A:74| det mindste at betyde, da maa vort lille *Danske Samfund* blive en Rede for den lille Fugl, hvor |US:335| den fjedres i Mag til at overflyve Skoven, thi Samfundet udsprang jo egenlig af Hr. *Tønnes gamle og Holger Danskes ny Vise*, saa kan det trives, har Folkesangen aabenbar baade Liv og Lykke med sig.

Havde nu end Kong *Frederik den Sjette* ei havt anden Fortjeneste af Folkesangen, end den at være en Danedrot, saa hjertelig og folkelig, at Skjaldene, som vi nu ret klarlig see, ei kan besynge ham uden at falde ind i Folketonen, da traadte han jo netop derved i det mest levende og faderlige Forhold til den, der var mueligt for ham, uden selv at være Skjald; men dog følger det af sig selv, at de Skjalde, der behagede Folket, maatte ogsaa tækkes den Folkeligste af mange Aarhundredes Konger, og stod de her nu alle, baade Levende og Døde, da var der vist ikke en Eneste af dem, fra *Baggesen og Thaarup* til de Yngste, som ei med Sandhed maatte tilstaae og med Glæde vilde vidne, at ogsaa han blev understøttet og opmuntret af *Frederik den Sjette*, ja, modtog fra hans Kongelæber en større Gave end Hænder kan række, og dermed det, der adler Haandens Gave og gjør den *Kongelig*, saa den ikke nedtrykker men hæver Skjalden, som modtager den. Nei, der var vist ikke Een, skiondt *Skjaldetallet* i Hans Dage syndes Mange for stort; thi skulde der været Nogen, maatte det vist netop været ham, som |A:75| staaer for Deres Ansigt, da det er klart, at Ingen af Kong *Frederiks Skjalde* faldt ham saa betænkelig, var Ham i andre Forhold saa meget til Uleilighed og syndes derfor snarere afskrækket end opmuntret, og dog tvivler De vist intet Øieblik om, at efter det Vidnesbyrd, denne Skjald gav Majestæten paa Hans Baare som i Hans levende Live, og nu i Grav-Kapellet, maa selv her Skinnet have bedraget. Det kan imidlertid aldrig skade, jeg siger Dem, med hvilke Ord Majestæten skiænkede *mig* den Understøttelse, jeg uafbrudt i mange Aar

modtog af Kongehaanden, thi De vil deraf bedst kunne slutte, hvordan Han opmuntrede de Skjalde, der ikke, som jeg, gjorde Harpelegen skurrende med Sværdsdrag.

Da jeg, for over tyve Aar siden, sad, saa godt som bandsat, og arbejdede paa Fordanskningen af Nordens Folke-Krøniker, fandt jeg det umueligt uden særdeles Understøttelse at vedblive og fuldføre Arbejdet, og gik derfor op til den mageløs tilgængelige Enevoldskonge, og sagde til den ligesaa mageløs Naturlige [|US:336](#) og Folkelige: Majestæten veed nok, jeg har befattet mig endeel med de gamle Skjalde. Ja, var Svaret, og med meget Held. Jeg vil haabe, ei uden Held, blev jeg ved, men een Ting har jeg dog ikke kunnet lære af de gamle Skjalde, og det er at undvære Levebrød. "*Saa faaer Vi skabe et*" svarede Kong *Frederik den Sjette*, og under Hvis Septer skulde Skjaldesangen blive ligesaa folkelig som kongelig, om [|A:76](#) ikke under den Konges, der havde saadanne Ord i sin Mund, og havde Hjerte derefter!

At nu denne Konge tog hjertelig Deel i Oplivelsen af *Fædrenes Ihukommelse*, hvis en Saadan virkelig fandt Sted i Hans Dage, det er hermed allerede sagt, thi til Fædrenes Ihukommelse var jo min Harpe ligefra Begyndelsen indviet, og til dens Oplivelse hos Folket sigtede jo aabenbar den ny Fordanskning og gavmilde Uddeling af *Saxos* og *Snorros* Mindebøger, hvori Danmarks og hele Nordens Oldtid saa herlig speiler sig; men *om* Fædrenes Ihukommelse derved eller ved Noget af Alt hvad vi hidtil prøvede, virkelig blev *oplivet* i Kong *Frederiks* Dage, det er et andet Spørgsmaal, som jeg vel, efter den sædvanlige Tankegang, for *min egen* Skyld, rask skulde besvare med Ja, men som jeg, for Folkets og Sandhedens Skyld, er selv tilbøielig til at besvare med Nei, og jeg maa i alt Fald ogsaa ved denne Leilighed indskærpe, at hvad vi saa end har meent og sagt og gjort, saa er Fædrenes Ihukommelse død, *forsaavidt* den *kun* staaer paa Papiret, og at selv naar den af Bøgerne optages paa venlige Læber, er det ikke Liv men kun Livlighed, altsaa dog kun Skin af Liv, den vinder. Alting vel overveiet, tør jeg imidlertid sige, at Fædrenes Ihukommelse oplivedes virkelig i *Frederik den Sjettes* Dage, skjøndt kun i en snever Kreds, og mellem saamange Hindringer, at skal den udbrede sig til Folket og paany slaae Rødder i Landet, saa Danmark igien [|A:77](#) kan faae en Fædrenelands-Historie, der levende forplanter sig og gaaer fra Mund til Mund, gaaer i Arv fra Fader til Søn og fra Slægt til Slægt, da maa ikke blot den *nærværende* Majestæt ædelmodig antage sig de hensovne Majestæters Sag, og i en ligesaa *Folkelig* som *Kongelig Høiskole* bygge dem et Æres-Tempel, hvor deres Aand kan svæve høit over de dunkle Hvælvinger, som favne Deres Støv; men vi, hos hvem de forbigangne Slægters Ihukommelse ved et naturhistorisk Vidunder fik Liv og Røst paa ny, maae samle og anstrænge alle vore Kræfter for at meddele Folket den Livs-Gnist, der ulmede [|US:337](#) op under

Asken hos os, men vil ellers udslukkes med vort Livslys, der, som *Nornegæsts* hos *Olav Tryggesen*, er snart udbrændt. Her møde vist nok hardtad uovervindelige Hindringer, thi selv naar vi, som jeg, kan godt forstaae, det er Fjas med Alt hvad vi tale om Folkets Fædrelands-Kiærlighed og vente deraf, naar ikke Folket vaagner til Bevidsthed af sin levende Forbindelse med Fædrene; og selv naar vi intet Øieblik tvivle om, det jo var en langt sandere Ære at efterlade Folket sin Aand og sit Liv, end at efterlade Ormene Bøger, de maae fortvivle om at eftergiøre, og nøies med at forgnave og fortære; selv med dette Lys dele vi dog sjelden vort Liv med Andre, uden vi paa en Maade nødes til det! Saa stærk er Vanens Magt, saa rodfæstet Indbildningen om at kunne med Pennen i Mag forplante Liv og Aand, og fremfor Alt saa magelige er vi af Natur og saa for|A:78dærvede med Konst, at vi lade heller “Fuglen døe” med os, end lade den flyve itide at bygge sig Rede i Skoven og synge der langt lifligere naar vi er borte, end den sang hos os i Buret!

Dog, ogsaa derfor maatte Saamange af Kong *Fredriks Skjalde* overleve *Ham*, for at føle, der er dog i det mindste *een* Dane-Konges Navn, vi ei kan tillade at indskrives i Glemmebogen, var det end med de gyldneste Bogstaver, der er dog Een af “*Fædrene*,” hvis Ihukommelse vi alle vore Dage maae stræbe levende at forplante, og gribe hver Leilighed til at lade Efterslægten føle, den staaer i levende Forbindelse med *Ham* og os, og naar det lykkes, som det nødvendig maa, at forevige Kong *Fredriks* Ihukommelse paa Marken, da vil alle ægte Skjoldungers, og alle kraftige, ædle og virksomme Dannemænds Ihukommelse, indsluttet i Hans og sammensmeltet dermed, ligesom bæres deraf til samme Udødelighed, saa ogsaa til dette Udtryk af Folkelivet satte Himlen Kong Frederik den Sjette i et levende og faderligt Forhold, og derfor tør vi haabe, det endnu engang skal komme til at tone fra fremmede Skjaldes Harpe, at *her* er de *Saliges Øer*, hvor de ypperste Ædlingers Sjæle leve efter Døden.

Ja m. H. det bliver maaskee nok den sidste, ligesom det er den første Gang, jeg taler offentlig om Kong *Frederik* den *Sjette* paa Hans *Fødselsdag*, men til Ord om *Ham* er hver Dag skikket, og desuden har hans folkelige Søn, Danmarks udødelige |A:79Kronprinds, sin *Fødselsdag* i *Mai*, naar Bøgen springer ud og alle Fugle sjunge, og paa den, i det mindste, tænker jeg dog, man vil høre min Røst om Kong *Fredrik*, |US:338saalænge jeg har nogen Røst; thi at levende Tale om *Ham* og Hans mange mærkværdige, vel ei sjelden mørke, stormende, hardtad fortvivlede, men dog i det Hele milde og frugtbare, klangfulde, konstlige, lyssvangre Dage, vil aldrig fattes Øre paa Marken, det er jeg vis paa, det stadfæster ogsaa Kredsen, der i denne Time lyttede. Under saa lykkelige Varsler vil jeg da paa Kong *Fredriks* *Fødselsdag* høitidelig spaae Hans Navn og Ihukommelse en folkelig, en ligesaa gavnlig og glædelig, som

høilovlig og ærefuld *Udødelighed* paa de *Danske Øer*; men for at De strax kan følge Skjaldens Tankegang, maa jeg bede Dem erindre, at vor gamle Kong *Skjold* ikke blot, efter vore egne Sagn, bandt Bjørnen i Skoven med sit Bælte og var et Mønster paa Livsalighed, og var, efter *Islændernes* Sagn, en Søn af *Odin*, der til Folkets Glæde først reiste Kongestol i *Leire*, men at, efter *Angel-Sachsernes* høipoetiske Sagn, kom *Skjold* i sin spæde Barndom seilende til en af vore Øer, paa et Skib, hvor han var den eneste levende Sjæl, lagt i Kreds af Vaaben og Klenodier, og sovende sødelig med en *Kornneg* til Hovedpude. De *Danske*, fortæller Sagnet, var dengang *kongeløse*, stædt i Vaande, saae i det himmelsendte Barn deres *Skytsaand*, kaldte ham *Skjold* til Skiærm, opfostrede **|A:80** ham til deres Konge og henlevede mange lykkelige Aar under hans Septer; men da han var hensovet, maatte de, efter hans sidste Villie, til deres Kvide, lade ham fare, ligesom han var kommet, og Mage til Afsked vidste man ei af at sige, da *Skjold* foer sovende bort paa det herlig udrustede men folkeløse Skib, mens de *Danske* fra Klinten bød ham *Farvel* med Sorg og Klage, saalænge de end kunde øine Seil i Raa.

Dette stod Skjalden levende for Øie, da han kvad:

1 **|PS:276|VU:157** Hvem reiser bort saa seent i Kveld,

Og med saa stolt et Følge?

Hvem gjælder Dannemarks *Farvel*:

Skyhøie Tone-Bølge,

Hvis Mage kun i Hedenold

Var Dannemænds *Farvel* til *Skjold*?

2 Løb Skib paany fra Gudhjems Kyst

Nu ind i *Issefjorden*,

Saa kongelig og dog saa tyst,

Som Hjertet slaaer i Norden,

Med Axekrands af Gudehøst,

Med Kongesøn til Folkestrøst?

3 **|VU:158|US:339** Udrandt igien et Levnetsløb,

Som *Skjolds* i Danevangen,

Saa atter følges Kongestøv

Ombord af Folkesangen,

|A:81 Og byder *Danmark* rørt i Kveld

Sin himmelsendte Drot *Farvel*?

4 **|PS:277** Ja, atter fik i Nødens Tid,

For vise Mænd en Gaade,

Vort Fædreland, med Børen blid,

En Konge af Guds Naade:

En *Skjoldung* af det ægte Kuld,

En Kæmpesjæl i Danemuld!

- 5 Hans Kongeliv til Folkeheld
Det er og nu udrundet,
Derfor et hjerteligt Farvel,
Og hundredtusindmundet,
Fra Skov og Hede, Klint og Vold,
Ham følger, som det fulgde *Skjold!*
- 6 Hans Støv dog ei paa vildne Hav
Skal gaae for Vind og Vove,
Som *Frodes* i en Kongegrav
Det sødelig skal sove,
Ved *Issefford* i Kildevang
Inddysset mildt af Bølge-Sang!
- 7 Thi byder Skjalden ei Farvel
Til Støvet af den Gæve,
Hvis Konge-Aand i Gry og Kveld
Skal over Marken svæve,
|A:82I Folkesangen til Hans Priis,
Som Aandepust fra Paradiis!
- 8 Til Danmark vender jeg mit Blik,
Til Dannemænd min Tale,
Og, efter Skjaldes gamle Skik,
|VU:159Som Morgenhaner gale,
Jeg lydelig med Vinge slaaer
I Gryet til et Gyldenaar.
- 9 **|PS:278|US:340**O Modersmaal! o Bondestand!
O Folkesang og Stemme!
I har ei meer et Fædreland,
Om I kan Fredrik glemme;
Med Ham for Bane fik I Bod?
Ved Ham af Døde op I stod!
- 10 Kong *Fredriks* Skjalde sang i Kor,
De sang omkap tillige,
Saa høit gienlød det hele Nord
Af Sang fra Danmarks Rige,
Om Hjerter-Kongen under Øe,
Hvis Navn og Priis skal aldrig døe!
- 11 Ja, *Fredriks* Skjalde under Øe,
Som end kan Tungen røre,

Kun Navnet, som skal aldrig døe,
Mens Dannemænd har Øre,
Tilraabe lydt: far vel! far vel
Fra Slægt til Slægt med Priis og Held!

12 |A:83| Kong *Fredriks* Navn! fra Mund til Mund

Du gaae i Danmarks Rige,
Med Folkesang af Hjertensgrund,
Om Ham, den Folkelige,
Som hele Folket tog i Favn,
Og Kronen bar i Hjertets Navn!

13 Med himmelblaa Kiærminde-Krands,

Paa Aandedrættets Vinger,
Far vel! far vidt til Søes og Lands,
Som Fuglen frit sig svinger!
Far med hver Brudgom til hans Brud!
Far med Guds Engle! far med Gud!

14 |PS:279|VU:160| Hvert Aar, naar Bøgen springer ud,

I Danmarks lyse Skove,
Og Engen, som en pyntet Brud,
Med Mai vil sig trolove,
Da bryd en Bane dig paany,
Og ton med liflig Sang i Sky!

15 |US:341| Far vel! bliv ved fra Aar til Aar,

Til du har Æresange,
Som Hjerte-Kongens Hovedhaar,
Saa sølvgraa og saamange!
Far vel! far med den sidste Ny,
Med den opstandne Drot, i Sky!
